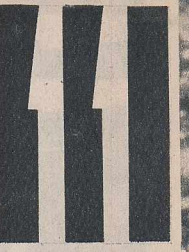

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 11 (407) — 16 martie 1963

Lucăra

În laboratorul chimic al Uzinei de rulmenți-Brașov se execută analiza unei probe de oțel.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

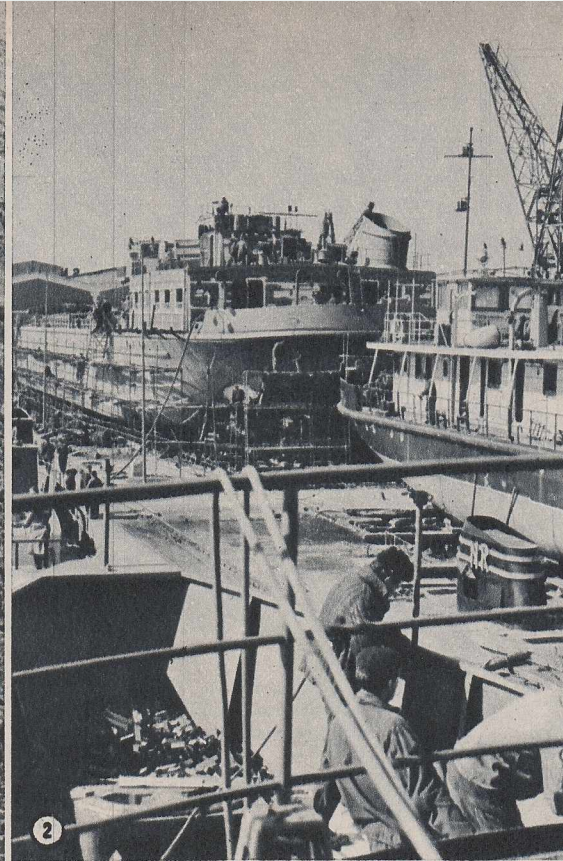

REDACTIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și institutii. **PREȚUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 24 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

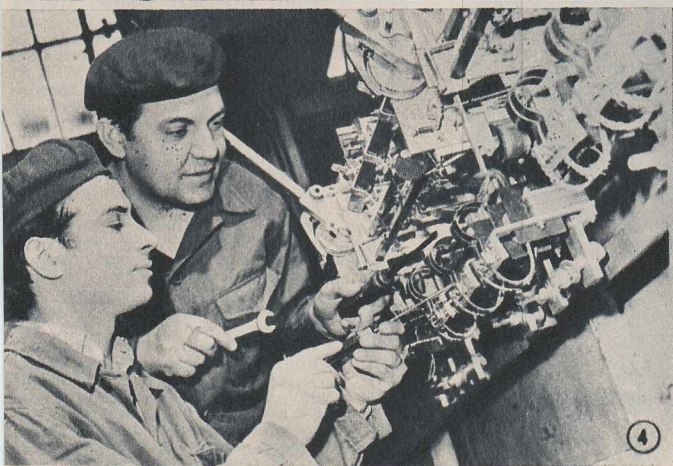
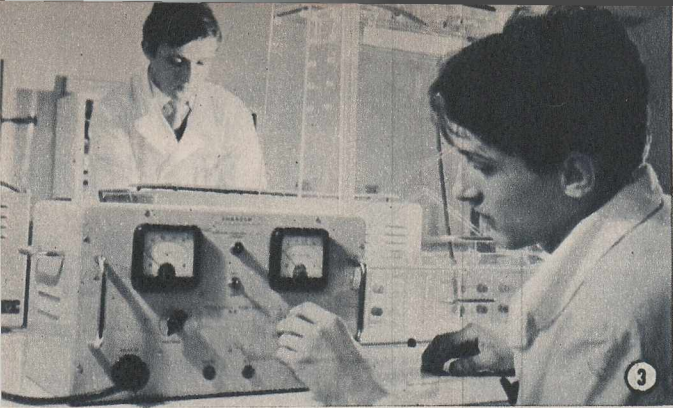
Profetari din toate țările, uniți-oă!
Anul XII nr. 11 (407) — 16 martie 1963
Flacăra

revistă social-politică și literar-artistică

Fotocronica Flacării

1) Lucrările de întreținere a culturilor de grâu sînt subiectul discuției „pe concret” între președintele și brigadierul de cîmp de la G.A.C. din Perșoru (Raionul Fetești) și specialiștii Stației experimentale agricole Mărculești. 2) Sînt aproape terminate lucrările de suprastructură la o nouă motonavă de 2.000 t. Astfel, în cursul primei jumătăți a lunii aprilie Șantierul naval Oltenița vor lansa un nou vas la apă. 3) Institutul de medicină internă al Academiei R.P.R.: în laboratorul de electrochimie se pregătesc aparatele de electroforeză preparativă pe hirtie, în vederea determinării de proteine sanguine. 4) Printre produsele întreprinderii „Electroaparataj” din București se numără și automate pentru protecția stațiilor electrice. Reglorii I. Cosma și M. Scariat încrează la punerea la punct a unei astfel de instalații. 5) La Uzina mecanică de mașini și utilaje minier din Baia-Mare se montează un nou alimentator cu plăci pentru industria minieră. 6) 14 tone pline de calitate superioară: aceasta este producția zilnică a noului fabrici moderne de pline din Simeria, Reg. Hunedoara. 7) O dată cu primăvara, pe o suprafață de 80 ha a început atacul cu Sandolină împotriva dăunătorilor, în livada de meri a G.A.S. din com. Selni, Raionul Baia-Mare. 8) Doși tovarășa Filipina Firică de la F.R.B. București nu are decât 20 ani, datorită priceperii și hărniciei sale i s-a încredințat conducerea unei brigăzi la secția ring.

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocronica

1) Franța. Manifestație a minerilor greviști la Lens (departamentul Pas-de-Calais). În fotografia 2: solidarizîndu-se cu greviștii, comercianții din Lens și-au închis magazinele timp de câteva ore. În colțul din stînga al fotografiei se poate vedea — mărit — afișul expus lângă intrarea unui magazin închis, din centrul orașului. 3) O lovitură de stat s-a produs în Siria — la o lună după cea din Irak. Puterea a fost preluată de „Consiliul revoluționar național sirian”. În afară de fostul prim-ministru, care și-a găsit azil politic la ambasada Turciei, restul personalităților vechiului regim din Siria sînt arestate sau se află în reședință forțată la domiciliu. Printr-un ordin al Consiliului național al Comandamentului revoluției se interzice organizarea oricăror demonstrații. Au fost efectuate o serie de arestări în rîndurile membrilor Partidului comunist. La Damasac patrulează soldați, tancuri și mașini blindate. În fotografie: pe o stradă din capitala Siriei. 4) Miting la Guayaquil (Ecuador) împotriva programului „Alianța pentru progres” — unealtă a monopolurilor nord-americane pentru subordonarea economică a țărilor latino-americane. 5) „La dracu’ cu bombele atomice și cu hidrogen”. Purțin pancarte cu această inscripție, locuitorii al orașului japonez Kobe demonstrează, cerînd vaselor militare americane să părăsească apele japoneze. 6) Greva celor 450 de studenți de la Facultatea de arhitectură din Milano a luat sfîrșit după 21 de zile, în urma acceptării de către forurile academice a creării unei comisii care să discute modalitatea rezolvării doleanțelor studenților. În fotografie: studenții de la alte facultăți din Italia au venit să-și exprime solidaritatea cu cei din Milano.

PROGRAMUL DE TELEVIȚIUNE

DUMINICĂ 17 MARTIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Concert educativ. În pauză: Telegazeta Val-Virtef (reulare) 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Telegazeta satelor; Buletinul lucrărilor agricole; De la un meridian la altul; Dicționar tehnic; Muzică populară românească. În jurul orei 13.00 Transmisiune de la Stockholm a întâlnirii de hochei dintre echipele Suediei și R.S. Cehoslovace, din cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață. În jurul orei 17.00 Transmisiune de la Stockholm a întâlnirii de hochei dintre echipele Canadei și Uniunii Sovietice, din cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață. În jurul orei 19.00 Jurnalul televiziunii 19.15: Varietăți. Își dau concursul: Ion Flintesteanu, Grigore Vasiliu-Birlic, Iolanda Mărculescu, Virginia Romanovski, Angela Moldovan, Nicu Stănescu, Aida Moga, Rodica Tăpălagă, Valentina Massini, Stere Popescu, Bimbo Mărculescu, Ramon Calzadilla, Trio „Garofița”, cântărețul de muzică ușoară Rudolf Cortez din R.S. Cehoslovacă ș.a. Conducerea muzicală: Jean Ionescu. Coregrafia: Stere Popescu 20.15: Maestrii artei universale: Jean François Millet — un pictor al țării noastre 20.30: Partea a II-a a emisiunii de varietăți. În încheiere: Buletin de știri.

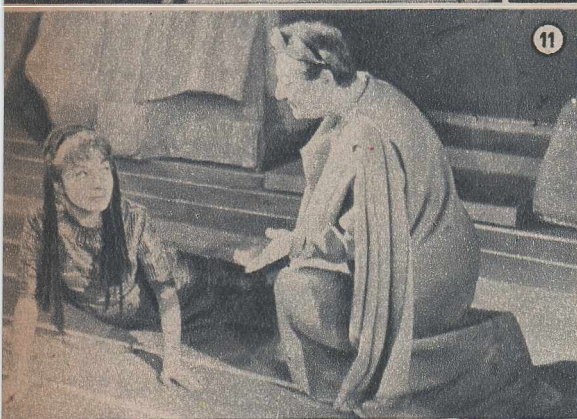
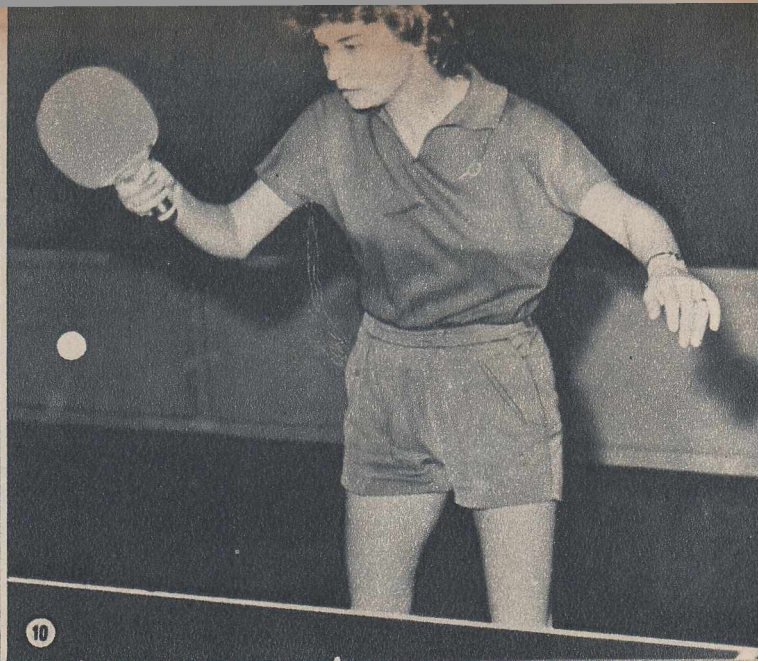
LUNI 18 MARTIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru pionieri și școlari: „Călătorie în istoria mecanicii” 19.45: Mozaic de scurtmetraje 20.50: Armonie și dans cu: Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Eugen Mărcuț, Sergiu Ștefanski, Amato Chechiulescu 21.30: Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MĂRȚI 19 MARTIE 18.30: Universitatea tehnică: „Mașini-agregat și linii transfer de fabricație” 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: „Băiețelul cu căciulită”, povestire de Octav Păncu-Iași. Desenează Iurie Darie 19.30: Muzică ușoară cu Rudolf Cortez. Acompaniază o formație instrumentală condusă de Șile Dinciu 20.00: Transmisiune de la Teatrul Municipal: „Fotbal” de Paul Quentin și George Bellack. În pauze: Emisiune de știință și tehnică: Atomul — element fundamental al Universului; Șah. În încheiere: Buletin de știri.

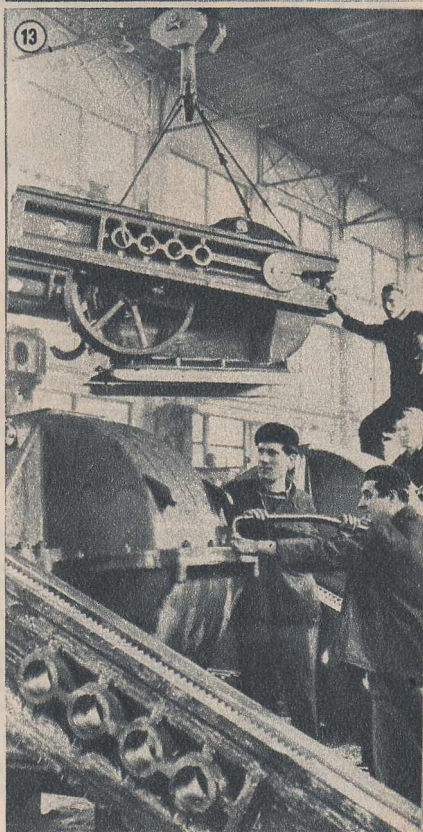
MIERCURI 20 MARTIE 17.00: Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telegazeta săptămânii; Din experiența uzinei de pompe și mașini agricole în introducerea tehnicii noi; O vizită la Școala tehnică de arhitectură și construcții; Oameni obișnuți; Neuitatul Makarenko; Muzică distractivă 19.00: Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Cronică de primăvară; Tribuna experienței înaintate; Muzică populară românească. În încheiere: Sfatul pentru telespectatori. Buletin de știri.

JOI 21 MARTIE 18.30: Universitatea tehnică: „Fabricarea fibrelor sintetice” 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru tineretul școlar: Despre arta baletului 19.40: Filmul documentar: „Sectorul 9 Olga” 19.50: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (partea I) (vezi Programul radio) 21.00: Filmul documentar: Album fotbalistic — 1962 21.30: Muzică ușoară instrumentală susținută de o formație condusă de Jean Ionescu. În încheiere: Buletin de știri.

SÂMBĂȚĂ 22 MARTIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Jocuri pionieresti 19.50: În fața hărții 20.00: Premiera „Rita”, operă bufă de Gaetano Donizetti cu Cecilia Fusco, Luigi Pontiggia, Federico Davia. Orchestra Filarmonică din Roma, dirijor Alberto Zedda 24.00: Filmul artistic „Soțul soției sale” — o producție a studiourilor din R.P. Polonă. În încheiere: Buletin de știri.

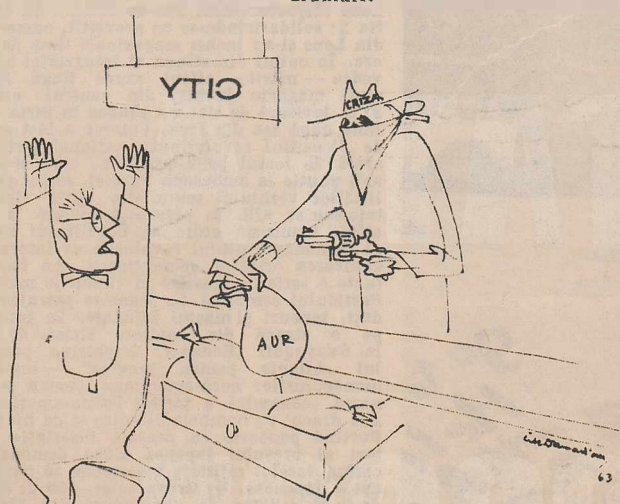

9) Preocuparea pentru calitate a colectivului Fabricii „1 Septembrie” din Satu-Mare face ca produsele pe care le lansează pe piață să fie foarte căutate. Un nou lot de mașini aragaz este gata de expediție. 10) Reprezentanta țării noastre, Maria Alexandru, s-a dovedit și la această ediție a campionatelor internaționale de tenis de masă cea mai bună, câștigând probele de simplu fete și dublu mixt (împreună cu Cobirzan). 11) Noua premieră la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”: „Cezar și Cleopatra” de Bernard Shaw. Scenă din spectacol cu Ileana Predescu și Fory Etterle. 12) Cîteva din noul modele de primăvară prezentate în cadrul fazel finale a celui de-al doilea concurs de modele de îmbrăcăminte, organizat de către UCECOM între 7-10 martie la Ciroul de Stat din București. 13) Echipa tovarășului Gheorghe Viorel de la Uzinele „Vulcan” din București este fruntașă în sectorul de montaj reductorilor. Fotografia a fost luată în timpul asamblării unui reductor de 12 tone pentru industria petrolieră.

Fotocronica Flacăării

„Ultimul vagon de cărbuni de la mina Beeckerwerth a fost extras la 1 martie 1963”. Inscripția de pe vagonetul din fotografie este edificatoare: mina „Beeckerwerth” din Dulsburg-Hamborn (R.F. Germană) și-a închis porțile; a 25-a mină din bazinul Ruhrului care face acest lucru din 1958 încoace. Consecința: alți 2000 de mineri aruncați pe drumuri.

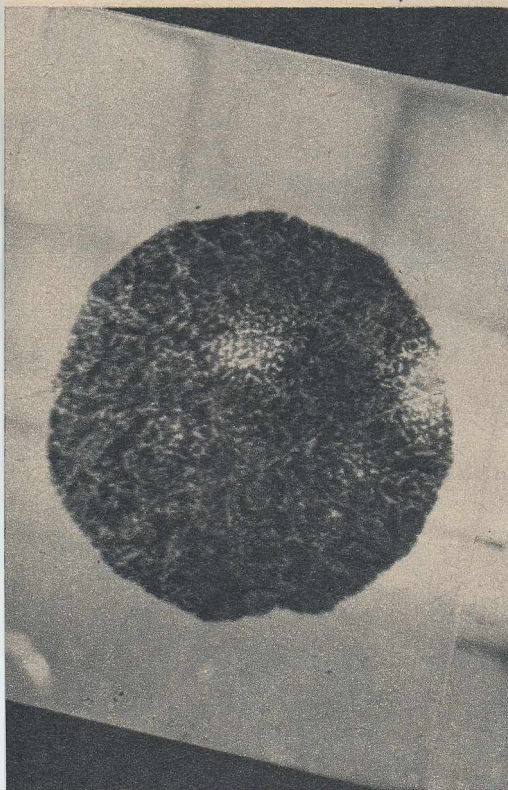
Rezervele de aur ale Angliei au scăzut în februarie cu încă 24 milioane lire. (Ziarele)
Desen de Cik DAMADIAN

În pagina 21-23:
programul de radio

Probele metalografice sînt de mare importanță pentru stabilirea calităților de structură a oțelului folosit la fabricarea rui-

menților. În dreapta: laboranta Hagestan Georgeta efectuînd fotografii metalografice în laboratorul uzinei. Sus: una din fotografii.

CALITATEA LA MICROSCOP

CALITATEA LA MICROSCOP

La Braşov era un ger de crăpau pietrele. Termometrul nu mai arătase de mult temperaturi mai ridicate de treizeci de grade sub zero şi oamenii care treceau pe lângă el se zgribuleau încruntaşi, grăbind pasul. Am văzut totuşi pe cineva care se bucura să vadă mercurul termometrului coborînd cît mai jos. Era un muncitor de la fabrica de rulmenţi. Scosese afară o piesă metalică încălzită la roşu şi spunea că îi interesează cum se va comporta ea în urma supunerii la temperaturi cu diferenţe atît de mari.

Era vorba despre o cercetare ştiinţifică în înţelesul cel mai deplin al cuvîntului, cu toate că omul care o efectua nu lucra la un laborator ci într-o secţie a uzinei. Mai tîrziu aveam să constat că nu era singurul muncitor de la fabrica de rulmenţi care făcea asemenea cercetări. În urmă cu două luni se desfăsuraseră la „Rulmentul” lucrările unei consfătuiri consacrate îmbunătăţirii producţiei. Atunci s-a vorbit pe larg despre ultrasunete şi curenţii de înaltă frecvenţă, despre presarea la rece a oţelului sau despre controlul electronic al calităţii, şi cei care au luat cuvîntul n-au fost numai ingineri, ci şi tehnicieni şi muncitori din uzină. Cei care au contribuit la îmbunătăţirea metodelor de lucru,

care au adus modificări maşinilor sau care abia acum lucrează la înfăptuirea unei idei tehnice noi au participat la consfătuire într-un număr de-a dreptul impresionant. (La „Rulmentul”, din fiecare 100 cadre tehnice 10 sînt inovatori.)

E uimitor cîtă ingeniozitate poate dovedi un om care, după ce a devenit stăpîn pe profesia sa, începe să-şi pună şi problema perfecţionării maşinilor şi uneltelor cu care lucrează. De curînd, la maşinile de bile o piesă metalică supusă uzurii a fost înlocuită cu una din polietilenă. Ideea e simplă dar rezultatele aplicării ei au întrecut aşteptările (preţ de cost de zece ori mai mic, productivitate sporită de circa 5 ori). Un simplu vibrator electric, montat pe suportul maşinii de sortat bile, a înlocuit munca unui om care pînă atunci trebuia să supravegheze în permanenţă alunecarea pieselor pe bandă. Şi acestea nu sînt singurele exemple.

Ca să poţi da viaţă unui dispozitiv util în industria rulmenţilor e necesar să fii un adevărat maestru. Delicatele piese de oţel sînt nişte veritabile bijuterii şi, desigur, printre meşterii care le-au finisat se numără şi aceia care, prin inteligenţa şi talentul lor, făuresc o tehnică de producţie la un nivel cît mai înalt. E o necontenită prefacere a maşinilor şi

totodată a oamenilor. Ca să devină specialiştii în profesia lor, muncitorii frecventează tot mai des biblioteca tehnică, se străduiesc să fie la curent cu tot ce intră nou în rafturile ei.

Unii ajung să devină profesorii aceluia care, cu ani în urmă, i-au învăţat meseria. Aşa stau lucrurile cu rectificatoarea frunzăşă Georgescu Georgeta din secţia de role sau cu muncitoarele Eftimie Maria şi Muşat Ifrima de la controlul de calitate. De fapt fiecare e în acelaşi timp profesor şi elev. Cursurile de ridicare a calificării, la care participă majoritatea cadrelor tehnice, au devenit de mult adevărate schimburi de experienţă. Efortul colectiv al oamenilor care făuresc delicatele piese atît de necesare industriei constructoare de maşini se îmbină cu o vastă experienţă colectivă ce se acumulează permanent, prin contribuţia perseverentă a tuturor.

★

Secţia de rectificare inele e o hală spaţioasă, inundată de lumină, plină de larma cîtorva şiruri de maşini automate care lucrează sub supravegherea unui număr redus de muncitori, majoritatea tineri. La un capăt al secţiei, despărţită de un perete de sticlă, se află încăperea serviciului controlului de calitate. Aici lucrează

Înainte de montare, inelele trec printr-o minuțioasă operație de sortare, care se execută cu aparate de măsură extrem de pre-

oameni în halate albe prin fața cărora defilează, pe bandă, un nesfârșit șir de inele de oțel. Un om aplecat asupra unui aparat optic examinează atent una din aceste piese. E inginerul Ceptureanu Gheorghe.

— Vrei să privești și dumneata prin ocularul microscopului?

— Vreau.

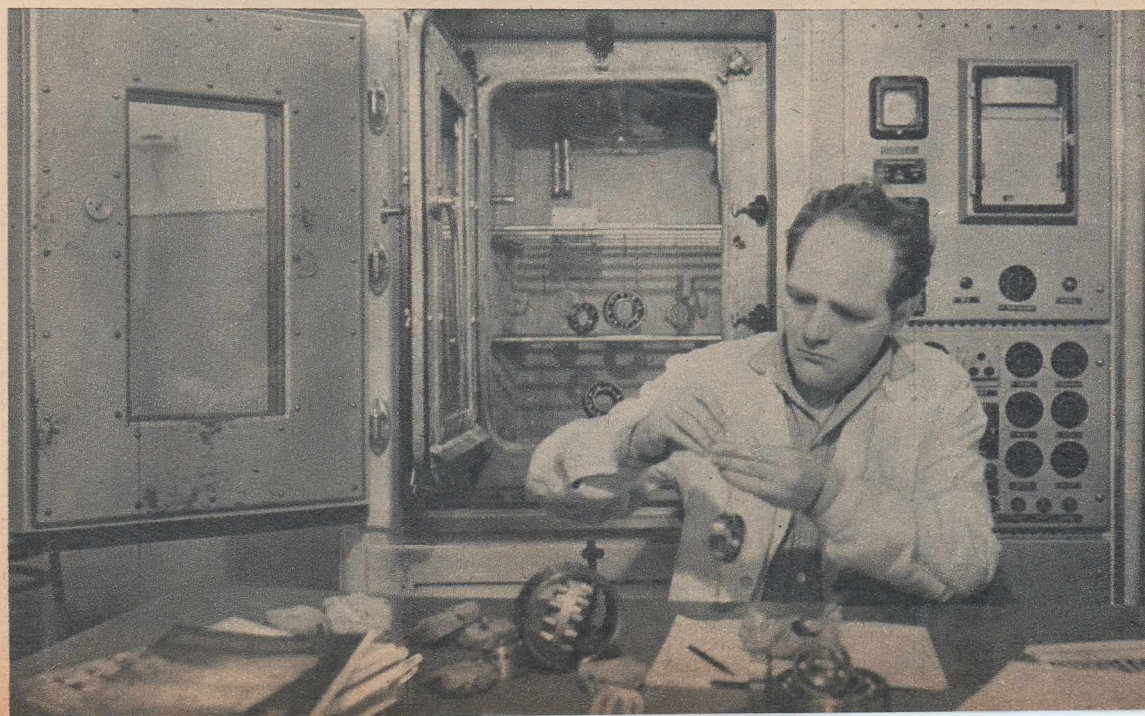
O dungă luminoasă, verzuie, cu marginile rectilinii, parcă trase cu creionul la riglă, ocupă aproape în întregime cîmpul vizual al aparatului.

— Așa arată la microscop suprafața unui inel de rulment — se grăbește să dea explicații noua mea cunoștință. Acolo imaginea apare mărită de câteva mii de ori. Toate asperitățile suprafeței metalului se văd și se pot măsura. Se înțelege, ele au în realitate dimensiuni de ordinul micronilor, dar noi ne luptăm să le reducem cît mai mult, pentru că de asta depinde durabilitatea produselor fabricii.

Am aflat amănunte despre această luptă. Mai întîi s-au introdus în secții utilaje noi, moderne. Unele din ele au comandă electronică și e firesc să se obțină cu ele produse mai bune decît cele care se dădeau prin vechile procedee de șlefuit, cu o simplă bară de lemn impregnată cu ulei și praf abraziv, care se aplica manual pe

cise. În fotografie: la secția de montaj, muncitoarele frunțase Ordeanu Maria (dreapta) și Bleandă Aneta, în timpul lucrului.

Și rezistența la coroziune e o problemă legată de calitatea rulmenților. În camera de climatizare, chimistul Varga Tiberiu are posibilitatea să efectueze experiențe care stabilesc cu precizie rezistența pieselor în cele mai diferite condiții de funcționare.

Atenție și îndeminare. Sînt calități pe care tînărul Ciocîrlan Nicolae le dovedește din plin la locul său de muncă.

suprafața piesei aflate în mișcare de rotație.

— Ați mai luat și alte măsuri?

— Toate îmbunătățirile pe care le aducem mașinilor sînt măsuri pentru asigurarea calității. Unele inovații aplicate în secții, cum e aceea a inginerului Gôdri Andrei și a tehnicianului Florescu Aurel (mașina de superfinisare), au avut un aport direct la îmbunătățirea suprafețelor pieselor. Pe urmă nu trebuie uitată contribuția controlului de calitate. Exigențele impuse de specificul pieselor noastre sînt mari. La rulmenți, toleranțele (abaterile admise față de dimensiunea prescrisă) sînt, cum am spus, de ordinul milimilor de milimetru. Iar cînd e vorba de asperitățile de la suprafața metalului — chiar de ordinul zecimilor și sutimilor de micron. Noi tindem să reducem toleranțele și, cînd măsurătorile stabilesc abateri cît mai aproape de zero, ne bucurăm. Pentru că asta înseamnă o calitate bună, deci o durabilitate mai mare a produselor noastre.

★

La tratamentul termic am văzut agregatul modern de călire, o masivă construcție metalică de mare ajutor pentru munca din secție. Tînărul care supraveghează funcționarea lui se numește Ciocîrlan Nicolae și e fruntaș în producție. Cînd ajung la controlul de calitate piesele ieșite din mașină în schimbul în care lucrează el nu prezintă defecțiuni nici măcar la cel mai sever examen făcut cu aparate electronice de sortat. Ciocîrlan a învățat bine meseria. Și a îndrăgit mult mașina la care lucrează, mai ales de cînd i s-au adus unele îmbunătățiri. Am întreat la cabinetul tehnic despre ce îmbunătățiri e vorba. Drept răspuns mi s-a dat să răsfoiesc un dosar pe coperta cărui stătea scris: „Inovație. Sistem de răcire și agitare a uleiului la agregatul de călire-revenire. Autori...”

Unul din ei e inginerul comunist Birsan Ion. E un om pe care cu greu îl poți face să vorbească despre sine sau despre preocupările lui. Susține că inovația, la care a lucrat împreună cu tehnicienii Marși Ladislau și Fisciuc Sofronie (de la primele schițe pînă la execuția ultimului șurub), nu e cine știe ce, așa că ar fi bine să nu se mai vorbească atîta despre ea. Uzina a realizat însă, prin aplicarea respectivei inovații, aproape un milion lei economii și productivitatea muncii la această mașină a sporit substanțial.

★

Nu e de mirare că despre rulmenții produși la Brașov se aud tot mai des cuvinte de laudă. După ce au străbătut prin uzină drumuri lungi și complexe, trecînd prin mașini și pe benzi rulante, ochiul ager al aparatului de control i-a cercetat atent și le-a dat drept de viață. S-au declanșat mecanisme care au spus despre ei, în limbașul lor de diagrame și cifre, tot ce aveau de spus. Apoi s-a trecut la ultimul examen, cel care nu poate da erori, examenul practicii industriale. Oricît de departe s-ar desfășura această verificare definitivă și în oricît de multe locuri, în țară sau peste hotare, aprecierile se fac auzite, mai devreme sau mai tîrziu, și în orașul de la poalele Tîmpei. Marca fabricii, imprimată pe corpul de metal al delicatelor piese, a devenit de mult cunoscută, datorită strădanilor colectivului care s-a legat să-i sporească necontenit prestigiul. Iar cuvintele care se spun despre rulmenții de la Brașov sînt cuvinte de laudă.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

CHAPLIN

În ultima vreme ziarele au anunțat că Charles Chaplin ar pregăti un film în care îl va reinvia pe Charlot. Se pare că știrea nu are temeii: marele artist, care de-estă publicitatea zgomotoasă, nu a confirmat aceste supoziții. Dar, readus astfel în actualitate, celebrul personaj creat în urmă cu decenii merită o evocare a neobișnutei sale cariere. Cu atît mai mult cu cît am revăzut săptămînile acestea, în cadrul „Festivalului Chaplin”, o serie din filmele care l-au făcut pe Charlot cunoscut în întreaga lume.

Charlot în filmul „Cercul”.

Charlie Chaplin ni-l prezintă pe cel mai mic dintre cei opt copii cu care tînăra sa soție Oona, în vîrstă de 38 de ani, i-a mărit familia.

T

ransatlanticul englez „Queen Elisabeth“ abia părăsise — în aceea zi de septembrie 1952 — rada portului New York, când posturile de radio americane începură să comenteze o știre senzațională. Obie-

ctul ei îl forma unul din pasagerii transatlanticului, asupra căruia se revărsase mânia domnului Mac Granery însuși, ministrul de Justiție al S.U.A. Dumnealui îl anunța personal pe respectivul pasager că, dacă va mai îndrăzni să se întoarcă pe pământul străjuit de falnica Statuie a Libertății, va fi internat pe insula Ellis Island, ca orice emigrant nepoftit. Pe dată, ziarele trustului Hearst începură să-i țină ministrului isonul, susținând cu patos că cel care „sapă de o jumătate de veac, prin filmele sale, temeliiile moralei americane“, cel care, deși stabilit de aproape 40 de ani în S.U.A., a refuzat să solicite cetățenia americană, nu mai are ce căuta în patria sfintei morale și a tuturor libertăților.

Era clar: personajul în cauză îi infuriase rău de tot și de cum întorsese spatele siluetei fără de cusur a Statuiei Libertății americane, toți se năpustiseră cu frenetică ură împotriva lui. E poate greu de crezut, dar cel care provocase asemenea crize de nervi reprezentanților modului de viață american, cel care îi deranjase într-atît încît îl doreau cît mai departe de lumea lor era omulețul pipiriu și sfios, cu redingota ponosită și pantalonii burlan, cu mustăcioara, jobenul și bastonașul său celebre, cu un mers caraghios de rață: era Charlot.

În acea zi de septembrie 1952, Charles Spencer Chaplin părăsise pentru totdeauna țara a căreia îi adusese beneficii de milioane și milioane de dolari, părăsise cu dezgust Hollywoodul pe care îl făcuse celebru în întreaga lume, după ce mai înainte afirmase fără înconjur: „Declar război o dată pentru totdeauna Hollywoodului și lumii de acolo. Eu, Charles Chaplin, declar că Hollywoodul e pe moarte. Nu mai are nimic de-a face cu cinematograful — care se presupune că este o artă — ci e pur și simplu o uzină care fabrică kilometri de celuloid“.

Rupind definitiv legăturile cu lumea marelui business american, Charles Chaplin s-a stabilit, împreună cu soția sa Oona O'Neill — fiica celebrului dramaturg Eugene O'Neill — și cei șase (pe atunci) copii ai lor, într-o mică localitate din munții Elveției. La Vevey, în orașelul din apropierea Lausanne-ului, Chaplin își duce acum existența solitară, gustînd bucuriile unei vieți ferice de familie (i s-a născut în vară cel de-al zecelea copil, opt fiind rodul căsniciei sale cu Oona), departe de scandalurile, invidia și indiscrețiile gazetarilor care timp de zeci de ani i-au furat liniștea. La 74 de ani, cu o tinerețe sufletească și fizică pe care vremea nu i-a alterat-o, el își scrie memoriile frământatei lui existențe artistice, se interesează de tot ce e nou în lume, ia atitudine în problemele ce preocupă omenirea, salută cu entuziasm zborul în Cosmos al lui Gagarin. Își adoră mezinul — Christopher — care nu a împlinit încă un an de viață, se preocupă de cariera fiicei celei mari, Geraldine, în vîrstă de

Iată-l pe Charlie Chaplin în tinerețe, așa cum ni-l amintește o fotografie păstrată de Arhiva națională de filme a R.P.R.; autograful a fost dat însă mai târziu, în ziua de 16 iunie 1928.

O fotografie de familie făcută la Vevey, în primăvara anului trecut. Pe atunci mezinul mai era încă Jane... În vara anului 1962 s-a născut Christopher, care a devenit la rîndul său centrul atenției familiei. Iată-l pe Chaplin alături de soția sa Oona și copiii Geraldine (18 ani), Michel (16), Josephine (13), Victoria (11), Eugen (9) și micuța Jane. Din fotografie lipsește una din fetele Oonei — Mary-Ann — și, de bună seamă, Christopher.

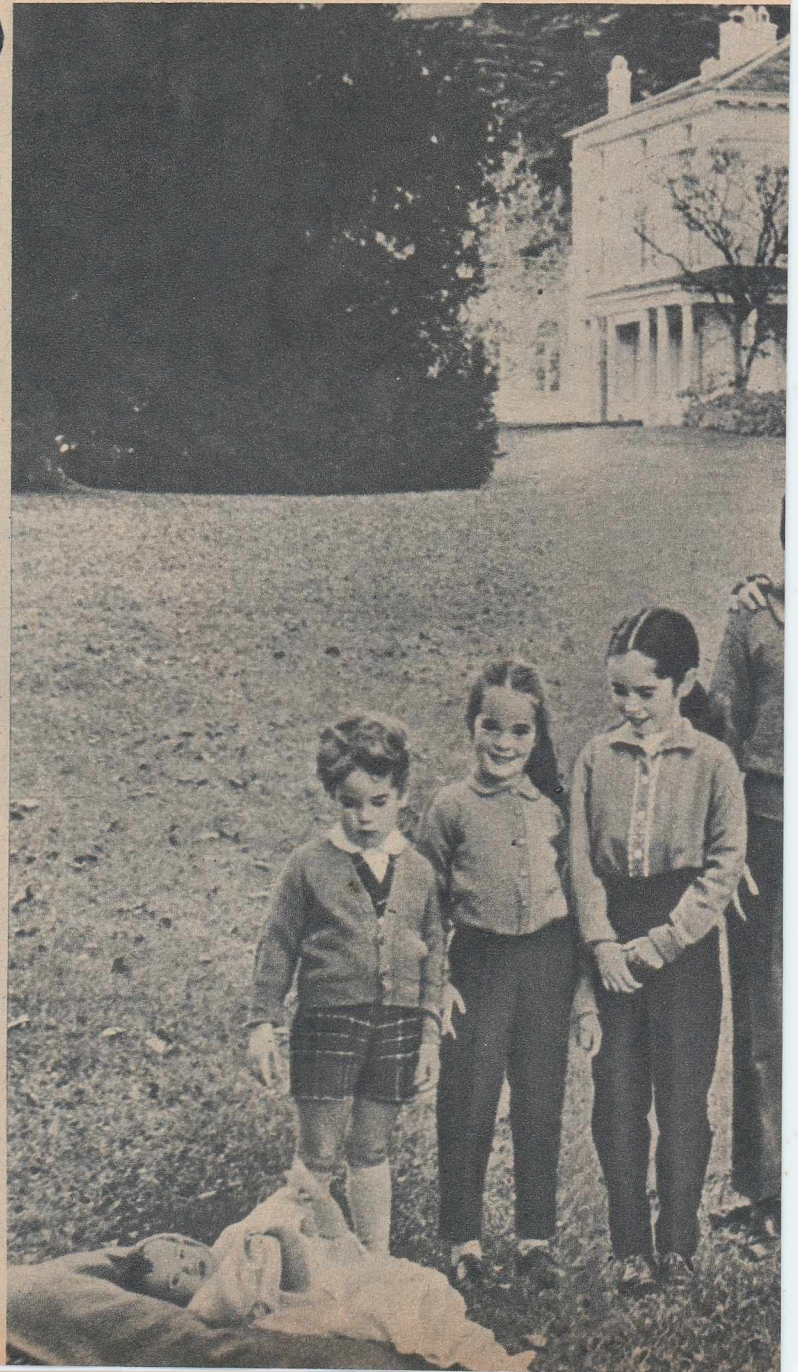
18 ani, care studiază baletul la Londra și care va debuta curînd în film sub bagheta regizorală a actriței Betsy Blair. Și, poate, se gîndește la viitoarele sale filme...

★

Și totuși ce a dus la acest divorț definitiv între Charlot și cetatea businessului cinematografic din S.U.A., ce i-a putut atrage marelui comic o asemenea profundă antipatie din partea mai marilor filmului american? Bietul, inofensivul, naivul Charlot, cu floarea la butonieră și zimbetul trist pe figură, care stîrnea hohote de ris de la prima sa apariție pe ecran..., Charlot, nume sinonim cu risul, să poată deveni inamic public nr. 1? Charlot imoral, el, veșnicul îndrăgostit timid și fără speranță? Ar părea cel puțin ciudat... De Charlot trebuia, întîi și întîi, să rîzi. Și cum ai fi putut reacționa altfel cînd îl vedeai mulgînd vacile (în proaspăta-i calitate de muncitor agricol) după un procedeu sui generis — ridicîndu-le și coborîndu-le coada, ca brațul unei pompe, sau cînd îl vedeai stropînd pomii cu pipeta („Vagabondul“)? Sau cine nu zimbește amintîndu-și de scena din „Goana după aur“, cînd Charlot — izolat din cauza unei furtuni cumplite într-o cabană îndepărtată — în lipsă de altă hrană își fierbe pantofii și apoi consumă cu voluptate șireturile prinse pe furculiță asemenea unor macaroane și suge, unul cite unul, ciulele, ca și cînd ar avea de-a face cu oscioarele unei fragede aripioare de pasăre? În „Tîmpuri noi“, moderna mașină de hrănit munci-

torii în minimul de timp posibil se defectează și rîzi cînd polonicul îi aruncă lui Charlot în obraz supă fierbinte, cînd porumbul îi strivește nasul, cînd frișca îi năclăiește chipul. Rîzi cînd deținutul evadat din Sing-Sing se deghizează în preot protestant și ține predici sfinte cucoanelor foarte morale din oraș („Pelerinul“), cînd maimuțele încep un adevărat meci de box cu stingaciul dansator pe sîrmă din „Cercul“, rîzi cînd sărmanul bărbier evreu evadat din lagăr este luat drept dictatorul Adenoid Hynkel și instalat la putere în locul acestuia („Dictatorul“).

Dar, după ce avalanșa de încercături hazlii, de urmăriri frenetice și de bătălii cu plăcinte s-a terminat, începi să simți fiorul tragic al acestui personaj. Sentimentalul, generosul, bunul Charlot are inima sfîșiată de durere cînd „Piciul“ cules de el de pe lada de gunoi îi este luat de către mama acestuia; suferă cînd femeia pentru care sacrificase totul pleacă cu un altul, mai arătos („Cercul“); se îndrăgostește de o vînzătoare de flori oarbă și face — pentru a-i reda vederea — pînă și închisoare, ca în cele din urmă să vadă pe chipul iubitei însănătoșite dezamăgirea cumplită provocată de înfățișarea lui („Lu-

minile orașului"). Tristețea, suferințele, eșecurile lui Charlot au fost toate o cauză foarte precisă și filmele nu ezită să o arate deschis: Charlie este un biet șomer, un vagabond, un dezmoștenit al soartei, pe care orînduirea capitalistă l-a aruncat la marginea ei. Pledînd pentru dreptul la o viață omenească a acestuia, Charlot dezvăluie „Viața de ciine“ pe care o duc milioane de oameni simpli, protestează împotriva grozăviilor războiului („Charlot soldat“), a exploatarea capitalistă („Timpuri noi“), lemască fascismul („Dictatorul“).

Ei, și de toate acestea — chiar dacă sînt servite în limbajul panomimiei comice — nu mai pot ride pe care comedii le vizează. Mai ales că acest „saltimbanc“ care e Charlot are curaj să le-o pună și de la obraz:

„Inchipuiți-vă un capitalist înșimfat care nu-și mai încapă în biețe, cu o barbă impunătoare, cu pantaloni dungați, redingotă, chetere, cilindru — mă rog, toate tributoarele unui milionar. Pînă și elui mai pașnic om dintre noi nu e poate să nu-i fi venit măcar o dată gîndul năstrușnic de a-l trage la barbă, așa, din senin. De aceea, nu-i de mirare că publicul ride înîntat cînd un omuleț caraghios ca

mine îl ia de barbă pe impozantul nostru milionar. Poate că s-or găsi unii cărora să li se pară scandalos, revoluționar, să tragi de barbă un capitalist; dar cîți vor fi? O mină de oameni. Pe cînd majoritatea spectatorilor — cel puțin nouăzeci la sută — se vor bucura din toată inima văzîndu-și realizată propria lor dorință“.

Așadar un comic ale cărui gaguri îi făceau pe „capitaliștii îngimfați“ să ridă cu noduri și le oprea apoi hohotul cu o palmă servită direct pe obraz nu se putea aștepta la o primire prea călduroasă din partea lor, chiar dacă ei însemnau doar zece la sută din public. Iată de ce „Pelerinul“ e interzis în statul Pennsylvania, filmul „ridiculizînd preoții și sfînta religie“ (puternic simț autocritic aveau micii tartufi din orașele de provincie americană!); iată de ce premiera „Luminilor orașului“ trebuie să aibă loc la Londra — întrucît nici un cinematograf new-yorkez nu îndrăznise să-l închirieze; iată de ce filmul „Timpuri noi“ e violent atacat la New York și oprit de cenzura Germaniei naziste și de ce în timpul turnării „Dictatorului“ zeci de anonime îl amenință zilnic pe Chaplin cu cele mai înspăimîntătoare morți; iată de ce premiera filmului „Monsieur

Verdoux“ îi atrage dușmănia declarată a așa-zisei „Ligi pentru apărarea moralității“.

Artistul nu mai era de suportat! Darmite cetățeanul, omul întregu, cu vederi progresiste, care a cutezat să-și exprime simpatia pentru cauza republicanilor din Spania, care a cerut cu înflăcărare deschiderea celui de-al doilea front și a avut inițiativa de a-i cere lui Picasso un protest al intelectualilor francezi împotriva expulzării din S.U.A. a compozitorului Hans Eisler, care s-a pronunțat în repetate rînduri în favoarea păcii! Crezul artistului-cetățean Charles Chaplin, exprimat cu atîta fierbinte patetism în discursul final din „Dictatorul“, avea de ce neliniști pe partizanii războiului rece: „Milioanelor și milioanele de oameni care mă pot auzi, eu le spun: nu deznădăjduiți. Urgia care s-a abătut peste voi nu e decît rezultatul poftețelor sălbaticе și răutății celor ce se tem de progres. Dar ura lor va trece, dictatorii vor pieri, iar puterea pe care au uzurpat-o va fi din nou a popoarelor...“

Furioși, „cei ce se tem de progres“ l-au numit comunist. Charlie Chaplin a arătat că e doar un „așîțător la pace“. Dar cu aceasta inimiciția dintre ei nu a făcut decît

să se adîncească, iar felul în care ea s-a soldat îl cunoașteți...

Un transatlantic l-a adus în urmă cu peste 10 ani în Europa pe cel care, decenii de-a rîndul, a fost păstrat în sufletele a milioane de oameni de pe toate continentele sub înfățișarea lui tragicomică. A venit însă fără bastonaș, fără mustăcioară și fără uriașele sale ghetе scîlciate: în filmul său „Luminile rampei“ Charlie Chaplin apăruse sub adevărata lui înfățișare. Povestea bătrînului actor de varieteu Calvero era de la început pînă la sfîrșit tragică. Apoi, în noua lui satiră, „Un rege la New-York“, în care Chaplin dezvăluia mai puternic ca pînă atunci adevăratul chip al modului de viață american, marele actor se prezenta din nou fără cunoscuta-i mască, arătîndu-ne figura distinsă și spiritualizată, părul său alb ca neaua.

Chiar dacă „Charlie Chaplin a renunțat o vreme îndelungată la Charlot, Charlot n-a murit. El rămîne un simbol. Cu redingota sa ponosită și cu jobenul pe creștet, cu pantalonii armonici și cu bastonașul său de bambus el a scris în istoria cinematografeii mondiale o pagină de un umanism nepieritor.

Sanda FAUR

Timpul lui Chaplin este foarte prețios: de la opt dimineața și pînă la zece seara el lucrează la cartea sa de memorii. Totuși el își intrerupe în mod regulat munca pentru a-și vedea copiii și a-și oferi zilnicele ore de sport.

„Ziua Domnului“

Povestire
de Héctor VELARDE

Ilustrații
de Miha VULCĂNESCU

Scritorul peruvian Héctor Velarde, autor al mai multor volume de nuvele și eseuri, este unul din marii (și puținii) umoriști din nuvelistica latino-americană contemporană.

Schița pe care o publicăm ilustrează specificul umorului său, destălnuind tragicul condițiilor de viață din America de Sud, confruntat cu ipocrizia sau stupiditatea reprezentanților clerului.

— Ieri m-am dus să-l primesc pe Harry Potter, nepotul bătrânului Potter, englezul acela atât de bogat care a murit în Piața Centrală din Lima, într-o criză de vărsături. Îți amintești, că doar au vorbit și ziarele!

— Nu, nu-mi amintesc.

— N-are a face, eu l-am cunoscut bine. Era de datoria mea să mă duc după nepotul lui, Harry, la Callao, și să-l plimb prin Lima.

Harry nu mă cunoștea decât după nume. M-am pomenit în fața unui pastor protestant, foarte serios, simpatie, cu ochelari, care nu vorbea decât englezește. Totul a mers datorită unui dicționar liliput englez-spaniol, spaniol-englez, pe care îl purta în buzunarii vestei.

Am descoperit că Harry era foarte metodic. Mi-a spus: „Țin mult să cunosc frumosul dv. oraș; vasul meu pleacă mâine în zori spre Valparaiso: e ora două după-amiază, iată programul meu“.

Am citit lista:

Primo: să mă duc la bancă. Secundo: să cumpăr fructe. Terțo: să trec pe la Grand hotel Bolívar, unde locuiește o prietenă de-a mea, Miss Collingham. Quarto: să mă tund. Quinto: să vizitez cimitirul capitalei, unde e îngropat unchiul meu. Sexto: să văd puțin orașul. Septimo: să intru într-o biserică să-l mulțumesc lui Dumnezeu pentru călătoria pe mare pe care am făcut-o cu bine de la Liverpool până aici. Octavo: să măninc într-un restaurant modest. Nono: să mă întorc pe vapor.

— Foarte bine — i-am spus lui Potter, și l-am poștit în Chevroletul meu. L-am purtat ca pe o minge prin Lima, având grijă să nu observe prea multe lucruri în drum.

— Dar astoa ce sînt? — m-a întrebat la un moment dat.

— Sînt niște mici ziduri ale incasilor — i-am răspuns. De fapt erau niște împrejurimi de pășuni.

După scurtă vreme l-am depus dinaintea băncii National City Bank. Potter nici n-a apucat să termine cuvîntul „beautiful“, în timp ce contempla edificiul, pentru că un mulțumitor vinzător de bilete de loterie îl întinse un „huacho“ sub nas.

— Treisprezece, domnule! Potter luă lozul, făcu din el un ghemotoc și-l aruncă în stradă.

În timp ce vinzătorul căuta ghemotocul de hirtie, făcînd aiuzii prea puțin civilizate la strămoșii lui Potter, acesta se căznea în zadar să intre în bancă, deoarece o femeie despletită, cu un copilăș adormit în brațe, nu-l lăsa calea liberă.

— Domnule, domnișorule, numărul asta...

Privind din fugă biletul pe care l-i oferise femeia, Potter intră ca un bolid în clădirea băncii. Aici, în timp ce examina și semna cu atenție un teanc de mandate și de cecuri, simți că-l trage cineva de haină. Întoarse capul și văzu o fetiță imăntănată palidă, aproape goală, care îi spunea cu o voce foarte jalnică:

— Cumpărați-mi și mie, vă rog, domnișorule... Vă vînd lozul ăsta... Dați-mi un bănuț, că mămlea mea...

Potter încercă să simuleze că n-o aude, dar fetița îi și vîrîse printre mandate și cecuri o serie de bilete.

— What's this? — mă întrebă alarmat.

Am luat dicționarul liliput. Am căutat la cuvîntul soartă.

— Noroc, șansă — i-am spus eu.

— Ah, good luck — exclamă el, după care mingie fe-

țița, și înapoi cu grijă și-i dăruî o poză re pe care o scoase din bi-

Cînd Potter leși de l vinzătorul mulțumit d de loterie, femeia des p un om schiop se rep el strigîndu-i:

— De la mine, de Luați de la mine! I de mil de soli! Stră trage chiar azi! Nu stăpîne! Dă-mi un ba

Aproape alergînd a la mașină. Potter în hirtia pe care era ex gramul lui de vizit explicat că era mai mergem de-a dreptul l și o luarăm spre Mara

Chiar înainte de s la poarta cimitirului o droaie de copii zdi cu cîte o cîrpă în mî tind niște scări și car din fugă să pună stăj Chevrolet. Urcăți p afirmîndu-se de min cîndu-și viețile, strî gîndu-și capetele prin mașinii:

— O curăț, domn eu am curățat-o și am curățat-o! Pe n cunoașteți! Ascultați-nule doctor! Eu am mul. Dați încoace flo domnule, eu...!

Potter, salutînd cu mită superioritate bir re, mă privi surprizotîndu-mi poarta cin mă întrebă:

Circus? Pastorul își închi acolo se organizase zentație populară de e pe el îl luaseră drept

Cînd cobori din ma cepu să se zbată înt cirpe, bănci și coron asaltaseră acoperîndu nor de praf des. A ti intervin energie, di putut să-l împiedic să-l urmeze de depa la cavoul unchiului

timp ce Potter se rug încercau să-l atragă lansînd în direcția p niște „psst“-uri di agitînd cirpele de ste care de astă dată viz mentele funerare. La fi am constatat că ncl serăm în cimitir bă pierduseră vremea de armată întregă de pu Chevroletul și se străd toate mijloacele să ne portierele mașinii c urcăm.

— Eu am curățat nule! Eu sînt ăla verde! Mie, domnule

Unul dintre ei, într de amabilitate, înc după Potter, prinzi deget.

Pastorul, după ce degetul cu atenție, l

— The nail.

Am luat din nou di liliput. Voia să spună

Ca să poată scăpa, pesefă la mare dist produse o violentă seală de care profitară a demara și a ne înd grabă.

Ne-am oprit în Pia lor. În timp ce străbă leria, niște copii m urmăreau pe Potter

— Cinei mingișoa real! Hirtie parfum balon, domnule! Lu celul ăsta de sfonară p pilașul dv.!

Potter murmură:

— How interesti interesting...

Intrărăm apoi înt rie, unde din prag i primire un frizer japc nindu-se ca un cheln

— Ras, tuns, spă!

— Numal tuns — eu.

Îl așezară pe Pott rat într-un cearșaf, j

mină o revistă argentiniană în timp ce un mic negru — cămășă, care între un derat și altul îi oferea un „nacho”, îi lustruia pantofii. Și l-au tuns ca pe un preot dist. Potter își din frizerie m buimăcît.

— Și acum! — l-am între-

t.

Potter scoase lista.

— Church — îmi spuse.

L-am întovărășit la biserică nto Domingo.

Acolo o grămadă de cerșe-ți de toate rasele, virstele și cele se năpustiră asupra Potter. El se împiedică de om fără picioare care stătea pămînt, în timp ce două ite împodobite cu panglicel zăngăniră două cutioare de erveser venite a adăposti șzumtiv sume de bani ce mau a le căpăta. În timp alte două fetițe îl prinseră reverul hainei cîtiva bo-cl de trandafiri galbeni.

— And this! — întrebă tter.

— Este Ziua Domnului, Fa-er's Day — l-am spus eu să-l răspund ceva.

Pe cînd Potter stătea cufun- în plină rugăciune, două ite indiene, cu picioarele ale, una foarte vioaie și daltă oarbă, îl bătură pe ăr. întinzînd spre el mîl-e cu gestul cunoscut pe te meridionale. Potter își dîmbă locul, așezîndu-se gă o bătrînă împopoțonată r-un fel de necrezut. Bă-ia mirosea urît. Potter se tă din nou, de astă dată o bancă, de sub care fugi un eșu care adormise acolo.

Cînd am plecat, trecînd ntre toți cerșetorii adunați, ter se scărpină alarmat, cu resla unuia convins că s-a lipsit de o boală ciudată. Am luat dicționarul liliput, căutat cuvîntul purice și m spus:

— Fleas, fleas, fleas...

— Oh! — exclamă Potter — nk you very much.

— Ce mai e! — l-am în- bat.

Scoase lista.

— Fruit — îmi spuse.

— am dus la Glacioletti, să nperere fructe.

Îașina a trebuit s-o lăsăm ză metro, unde a fost pri-ă cu mare bucurie.

— Să v-o șterg, domnule!

— eu am șters-o și azi do- linează! Eu, domnule în-er! Eu sînt cel de aseară!...

Potter admira veselia și stonța acestor copii.

— am luat de braț și l-am dus înăuntru la magazinul. le se înghesuia o mulțime lume. După ce am ales tetele și în timp ce Potter ura un pateu cu carne, un : mulatru plin de rîse l se l întro picioare, corîndu-l răjitură. Potter scoase o batistă și se se la nas.

— Mai bine să plecăm — n spus. După lista dumnea- stră mai trebuie să mai tătăm pe Miss Coolingham Hotelul Bolivar.

— Nu — mi-a răspuns Pot-

— Să mîncăm.

— Ce devreme mîntîncă stră-ăștia! — m-am gîndit eu — am dus la Raymond.

Acolo, culcați pe marginea uarului sau pe pragul por- se aflau alți cerșetori cu lîi lor, care se repeziră la ter. Unii cu „huachitos”, i cu căni erăpate pentru it, alții arătînd infirmi- din născare...

Potter simți că puricii din rîcică întreprindeau o nouă asivă și intră în restau- tul ticsit, scărpinîndu-se capul tuns după moda oneză.

Ne-am așezat cum am putut și am cerut supă. În timp ce Potter mîncă, o mică mulatră puse în tăcere un „huachito” alături de farfurie. Potter rămase nemiscat. Mica mulatră îi apropia tot mai mult bilețul ei de loterie, poate cu speranța că Potter o să-l mînce.

„Ce corecți sînt engleziiăștia — mă gîndeam eu — le pui bilețul pînă și-n supă, și ei... nimic!”

După ce am luat o friptură la cuptor cu sos de pere, ne-am retras urmați de mica mulatră tăcută și înconjuată de săracii de afară care sporiseră ca număr și ea activitate. Eu mă simțeam cam rușinat, dar Potter suridea, ca și cum ar fi fost vorba de un obicei original într-o zi de sărbătoare populară.

Din lista lui Potter nu mai lipsa decât vizita la Miss Coolingham. Ne-am dus la Hotelul Bolivar. Lîngă farmacie, un bărbat fără guler, cu șapcă în cap, îl rugă pe Potter să-i dea o pereche de pantofi vechi. Potter se urcă sus și eu mă oprii în holul hotelului să vorbesc englezește cu o doamnă din orașul Piura.

După puțin timp Potter cobori și-mi spuse:

— Miss Coolingham are și ea cînel „huachito” și dorește să-î trimitem ziarul de seară...

Am terminat și cu Miss Coolingham și am ieșit pe poarta laterală. Era noapte. Ne așteptau trei femei acoperite cu haine negre, misterioase, dezagreabile, cu aere de tragedie învățată; se apropiară ca niște umbre, își băgară mîinile la-come și nesigure în multele zdrențe și-l murmurară lui Potter la ureche:

— Am paisprezece copilași infometati!... Bărbatul mi-a murit azi-noapte la spital și n-am eu ce să-l îngrop...

— Eu am o fetiță mărișoară, foarte drăguță...

Potter și eu mine grăbirăm pasul. Luaram repede Chevroletul și o pornirăm ca o să-geată în direcția portului Callao.

Pe drum, Potter îmi spuse:

— Ce zi interesantă. Ziua asta a Domnului, a tatălui ce- resc! Ce obicei frumos aveți dumneavoastră să deschideți în ziua asta toate azilurile, orfelinatele și școlile de corecție din țară pentru ca ble- țtii de ei să umble liberi și să facă ce vor. Asta e o idee eu adevărat generoasă!...

— Da, chiar așa e... — murmurai eu.

Cînd am ajuns la gara mar- ritimă, o duzină de puști ven- nîră alergînd să ne facă o primire grandioasă.

— O curăț eu, domnule!

— Eu! Miei!...

Potter scoase din buzunar un pumn de monede și le aruncă în aer cu un gest trium- fător, exclamînd:

— Father's Day! Father's Day! Good bye!

Mai înainte de a se urea pe vas și a se despărți de mine, Potter mă întrebă confiden- țial:

— What's „huachito”? Ce e „huachito”?

— Bonuri ale lui Dumne- zeu — i-am răspuns.

Atunci el mă îmbrățișă și-mi spuse:

— Ferice de țara dumnea- voastră unde sînt atîta ac- ționari ai cerului!...

Și pastorul Potter, tuns după moda japoneză și plin de purici, se infundă în pin- tetele vasului.

Traducere din limba spaniolă de Tatiana ULMU

Fapt diversi?

Tînăra lucrătoare F. de la Fabrica de încălțăminte „Flacăra roșie” din Capitală împlinise de curând douăzeci de ani. La vârsta aceasta, când multe alte fete abia se calificau în muncă, F. era o frunză cunoscută. Dar succesele n-o amețiseră: ea continua să învețe cu sirguință, atît din însușirea experienței specialiștilor din fabrică, cit și din manualele clasei a X-a pe care o urma la învățămîntul seral.

Cu Victor s-a întîlnit întîmplător? Cine poate să mai știe și să mai dezlege? De altfel, azi nici nu mai are importanță. Victoraș ieșise chiar în dimineața aceea dintre „ziduri”, adică din pușcărie, unde, bineînțeles, stătuse — după cum i s-a spovedit ei mai tîrziu — complet și absolut nevinovat. Era un înger neprihănit căruia tribunalul i-a tăiat cu foarfeca aripile, deoarece, copil în fașă fiind, a căzut din leagăn. Ei și? Ce-are-a-face asta cu tribunalul? Are, pentru că, în cădere, leagănul fiind din cale-afară de înalt — „așa l-a cumpărat mama” — s-a lovit la frunte. Și toată lumea știe doar că creierul se află ascuns undeva după cortina frunții. Exact? Însă... ce-i cu tribunalul? Tribunalul? Cum ce-i cu...? A, da! Tribunalul. Dumnealor de-acolo, judecătorii, n-au vrut să țină seama de leagăn și de fruntea care nu i-a putut apăra destul de bine creierul de lovitură puternică. De-atunci și de-acolo mai departe lovitură fără de leac îi producea, cînd și cînd, amnezie... Nu chiar cînd și cînd, ci, ghinionul lui, doar cînd avea bani sau bunuri străine în mîini ori în buzunare. Bani pe care-i cheltuia crezînd „pe sufletul mamei” că sînt ai lui; bunuri pe care „al morții să fie cine și-a dat seama” — le vindea cu preț de nimic pe piață...

Dacă tînăra F. ar fi știut, în după-amiaza duminicii cînd l-a cunoscut, povestea cu „zidurile”... Ei, dac-ar fi știut!... A aflat însă tîrziu. Foarte tîrziu. Cînd nu mai credea în salvarea ei.

Era vară. Victor avea pantaloni de camgarn albaștri, pantofi albi, haină de buret cu mincile scurte, cămașă de nylon și un bagaj format din experiența multor „cuceriri”.

Restaurantul micuț și periferic avea o grădină discretă. Vinul era tare și generos. Gră-

tarul — numai o formalitate. Cuvintele, principalele arme — argumente cu care fiara își încolțise prada pe un simplu scaun de restaurant.

Și-au dat întîlnire pentru a doua zi. A doua zi pentru a treia, a treia pentru următoarele.

— Ce-i cu tine, dragă? — a întrebato-o colegă și prietenă de fabrică.

S-a-nroșit și, după o scurtă ezitare, i-a mărturisit:

— Am cunoscut un bărbat...

— Un bărbat? Cine este? Cum arată? Ce meserie are?

F. s-a oprit din lucru și, pentru înția oară de cînd muncea aici în fabrică, nu s-a mai gîndit nici la mașină, nici la stilul ei de muncă renumit, ci a rămas în loc visătoare, cu ochii strălucind de-o fericire care-o mistuia pe dinăuntru.

— Este inginer... Chipeș... Delicat... Vorbește atît de frumos... Acum e în concediu de odihnă...

Un timp s-au întîlnit în fiecare seară. În parc, la o cofetărie, la un cinematograful. Apoi, cînd a văzut-o prinsă bine de el, domnul Victor a pus chestiunea rafinat, cu semivoce, ca-ntr-un final de romanțe pe note:

— Nu mai sînt licean și nici student... Îs bărbat în toată firea... Dragostea platonice e copilăroasă, neserioasă și antiștiințifică.

— Fără tine nu pot concepe să trăiesc... Călugăr nu pot rămîne... Să te înlocuiesc mi-e peste poate! Ce-i de făcut? Nu ne rămîn decît două soluții: prima — să locuim împreună. Și îndată ce-mi rezolv situația — sînt în conflict cu direcția ministerului unde lucrez, nu vor să-mi dea transferul în București pe motiv că dumnealor nu pot rămîne fără cel mai bun inginer — introducem actele de căsătorie...

— De ce nu înainte de ț și se aprobă transferul?

— Pentru că nu vreau să te căsătorești cu un om deocamdată fără salariu. Morala nu mă lasă să fac asemenea gest.

— Am eu bani la C.E.C.

— Mi-ai mai spus, dar nici în ruptul capului nu vreau să mă ating de banii tăi, de munca ta. Eu te vreau doar pe tine!

— O să punem banii la loc cînd vei primi salariu.

— Nu. Nu pot să accept și nici putere nu mai am să aștept.

— Și care ar fi a doua soluție? Victoraș zvîrli o privire către cerul înstelat, sorbi adînc o

dușcă de aer și rosti cu un aer macabru:

— Să mă sinucid!

Credulă și speriată ca nu cumva din cauza ei „inginerul” să-și pună planul în aplicare, tînăra muncitoare l-a condus pe dumnealui pînă acasă la dînsul, respectiv la părinții lui. Logodnicul a poftit-o înăuntru să-i recomande pe „bătrîni”. Dar aceștia „tocmai” lipseau de acasă. După ce-au intrat, inginerul a incuiat ușa. F. a rămas în noaptea aceea la el.

Trei luni F. și Victoraș au dus trai comun. În acest răstimp de numai un sfert de an s-au întîmplat următoarele fapte, în cea mai strictă ordine cronologică: F. și-a mîncat jumătate din economiile de la C.E.C.; în schimb s-a pus la punct cu ultima modă în ce privește coafura; a fost întrecută în muncă de colegele sale, apoi chiar și de elevele ei; în compensație, a învățat să danseze rock, să bea cocteil și, în local, să vîre pe sub masă hîrtia de-o sută în degetele hrăpărețe ale viitorului ei soț. După care s-a consumat și cealaltă jumătate din carnetul de economii. Continuînd pe drumul apucat, a mîncat prima bătaie cînd a descoperit că Victoraș nu e inginer, și iarăși palme și pumni cînd a aflat că mai fusese de cîteva ori „reținut” între zidurile pușcăriei pentru diverse escrocherii. S-a hotărît să-l lase. Victoraș nici nu voia să audă.

— Te spintec și te agăță moartă de fereastră!

Fata din fața mea care-mi povestește are părul negru, în culoarea cercănelor de sub ochii înlăcrimați.

— Și-acum mă cutremur cînd mă gîndesc. Veneam seara de la un capăt al orașului, unde lucram, tocmai în cealaltă parte, la locuința „noastră”. Trebuia să mă scol cu noaptea în cap, ca să ajung la timp la fabrică, cale de kilometri. Mai trebuia să am grijă ca dumnealui să nu-i lipsească traiul îndestulat, inclusiv țigările și banii de buzunar. În schimb eu nu mîncam mai de loc. Cîștigam mai puțin, iar pretențiile „inginerului” erau din ce în ce mai mari. Ajunsesem doar cu pielea și oasele pe mine.

— Și-apoi?

— Cînd vecinii mi-au spus că în lipsa mea aducea alte fete pe care le amăgea că se însoară cu ele luîndu-le economiile, m-am

decis să fug. Să fug de la el. Pentru că de bunăvoie nu m-ar fi lăsat.

Pentru a zecea oară au întrebato tovarășii de muncă:

— Ce-i cu tine? Ce gînduri ai? Ce vrei să faci de-acum încolo?

— Ce pot să fac? O să mă descurc eu...

— Singură?

— Dar cu cine?

— Ne surprinde întrebarea. Cu noi o s-o rezolvi. O să te ajutăm.

F. n-a refuzat ajutorul. Ea a înțeles că oamenii cu care lucrează de atîția ani nu sînt doar simpli colegi ori concurenți în întrecere pe grafic, ci frați. Membri ai aceleiași familii. Că problema ei familială este o problemă a întregului ei colectiv de muncă.

Cînd a venit să-și ridice bruma de boafe care i-au mai rămas, Victoraș a încercat s-o înduplece. Apoi dîndu-și seama că „gisculița” cu excarnetul la C.E.C. nu mai era singură, ci că alături de ea se aflau tovarășii ei de muncă, gata să-i sară în ajutor și la nevoie să ceară concursul miliției (Ah, miliția! Cînd aude de acest cuvînt lui Victoraș începe să i se lase cu moale tocmai de la genunchi. E gata să facă orice sacrificiu numai ca miliția să nu-și mai bage nasul în socotelile lui...), „inginerul” și-a dat seama că pierduse definitiv partida. Nici angajamentul că se otrăvește și nici acela că se face om de treabă și va căuta de lucru n-au mai convins-o pe F.

Au trecut alte trei luni. Durerile mari lasă urme adînci. Și iarăși s-a scurs o jumătate de an. Și alte multe luni. Munca-i cel mai bun medicament. Tînăra muncitoare F. nu mai e codașă, ci din nou printre primile. Și-a reluat și învățămîntul la cursul seral, pe care în lunile „căsătoriei” îl abandonase. Îi e rușine de greșelile pe care le-a făcut — dar nu se rușinează să le discute cu frații ei, cu tovarășii ei de muncă. De cîte ori este întrebată cu privire la această problemă, răspunde sincer, cinstit, așa cum îi este firea pe care domnul Victoraș n-a putut să i-o altereze. Colectivul din care face parte, o adevărată familie pentru dînsa, a ajutat-o să iasă la liman.

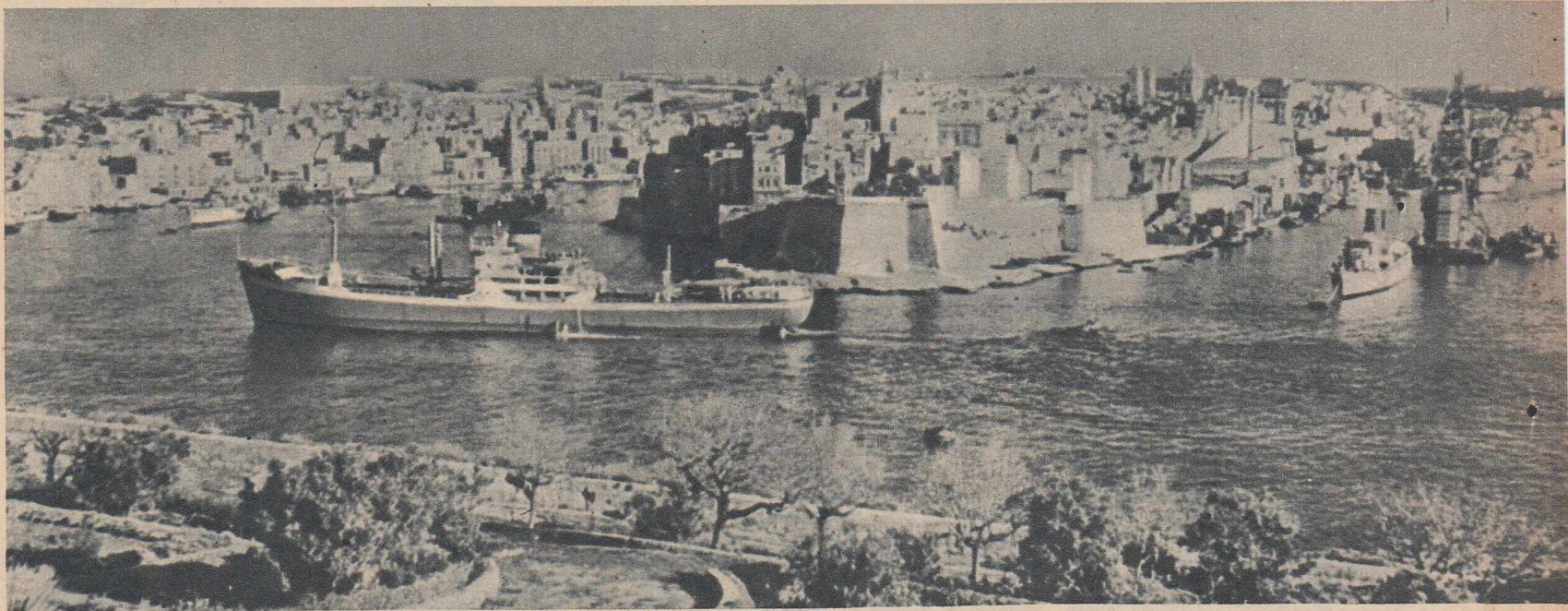
Anton ALEXE

MALTA

Acolo unde valurile mării, stîrnite în legendă de Poseidon, au sfărîmat cîndva corabia lui Ulise, marile pacheboturi sau navele militare de azi întîlnesc în drumul lor pe necuprinsa magistrală a Mediteranei un grup de trei insule: Gozo, Comino și Malta. Este arhipelagul Maltei.

Situat la încrucișarea drumurilor maritime din Mediterana, el s-a aflat din timpuri străvechi în atenția lumii. Locuite în epoca preistorică de o populație a cărei origine se consideră a fi fost libiană, insulele arhipelagului au fost cotropite și ocupate mai întîi de fenicieni — către secolul XIII î.e.n. — iar

Principalul oraș-port al Maltei, La Valletta. De cînd insula a fost transformată într-o bază militară a N.A.T.O., aici se află statul major al comandamentului mediteranean al forțelor armate ale N.A.T.O. din Malta. Totodată, după cum relatează presa occidentală, S.U.A. armărese să crească aici o bază de submarine înzestrate cu rachete „Polaris“.

Pămînt arabil este puțin în Malta — aproximativ 17.000 ha (din cei 316 km p — suprafața celor trei insule). Pe lângă cultivarea portocalilor, strugurilor, piersicilor, curmalilor, chimenului, locuitorii s-ar mai putea ajuta și cu pescuitul. Dar prezența vaselor militare în imediata apropiere a țărmurilor face adesea imposibil acest lucru.

apoi succesiv de grecii antici (numele arhipelagului să vină oare de la grecescul Melitè?), de cartaginezi, romani, vandali, goți, bizantini, arabi, normanzi (care stabilesc aici pentru prima oară un episcopat) și spanioli. Aceștia din urmă „alipesc” insulele la Sicilia, aflată la o distanță ceva mai mare de 200 km. Jargonul arab pe care-l vorbesc localnicii și care s-a dezvoltat într-o adevărată limbă malteză reflectă originea lor arabă. Totodată aici se vorbește și italiană, dar și engleza, devenită limbă oficială în Malta după 1800.

O nouă filă s-a adăugat, în 1530, frămîntații istoriei a Maltei. Ordinul cavalerilor iocniți trebuise să cedeze în fața lui Soliman al II-lea și să părăsească insula Rhodos pe care o cucerise în 1310. Carol Quintul le oferi Malta și astfel cavalerii purtînd pelerinele cu cruce mari albe deveniră cavaleri ai Ordinului Maltei. Soliman îi urmări și aici dar, sub conducerea lui Jean de La Valletta, cavalerii opuseră în 1565 o rezistență dîrză. Întru glorificarea acestei fapte, principalul oraș și port al Maltei se numește și azi La Valletta. Prin stabilirea ordinului militaro-religios al iocniților în Malta, biserica catolică a început să-și exercite influența și aici, influență care se manifestă pînă în zilele noastre nu numai sub aspect religios, ci și politic.

Doă veacuri și jumătate după schimbarea soartei Maltei prin dania lui Carol Quintul, urmară două noi cotropiri. Prima îi aparține armatei lui Napoleon care, în 1798, în drum spre Egipt, ocupă și insulele arhipelagului maltez. Această ocupație fu însă de scurtă durată. Doi ani mai tîrziu veniră „în ajutorul” maltezilor englezii. Cum insulele erau așezate tocmai la răscrucea drumului spre principalele colonii britanice din Asia și Africa, ei nu s-au mai îndurat să plece, deși prin pacea de la Amiens promisese ră acest lucru. Mai mult chiar: printr-un tratat încheiat în 1815 și-au legalizat dominația colonială și aci. Și de atunci fac tot ce pot pentru a rămîne sau, în cel mai rău caz, pentru a-și întîrzia plecarea, în pofida voinței populației pe care o oprimă de un veac și jumătate...

Nu o dată numele Maltei a apărut în paginile ziarelor și revistelor. Dar nu acest tre-

MALTA

De „Mercanti Street” are loc în fiecare duminică un original și tradițional târg, datînd de pe vremea cruciaților. Dar dacă trecătorii sînt mulți, cumpărătorii sînt puțini. Situația economică a Maltei este grea, datorită în bună măsură stagnerii lucrului la șantierul navelor — principalul loc de muncă al multor maltezi.

Malta a fost în timpul celui de-al doilea război mondial ținta atacurilor aviației hitleriste și italiene. În tot cursul anului 1942, de pildă, numai 36 de zile au fost lipsite de bombardamente. Una din localitățile malteze care au suferit cel mai mult în timpul războiului este Luca. Fotografia înfățișează câteva din puținele rămășițe din localitate rămase în picioare.

cut agitat, nu suferințele locuitorilor arhipelagului au reținut atenția presei de senzație. Cel mai adesea era ilustrat tristul renume de internațională... casă de plăceri căpătat de Malta. Era mai ușor de vorbit despre aceasta decît despre transformarea micului arhipelag maltez (doar 316 km p!) într-o importantă bază militară strategică a Albionului în Mediterana și apoi într-un așa-zis „portavion nescufundabil” sub pavilion N.A.T.O.!...

Deseori, de-a lungul istoriei sale zbuciumate, populația Maltei s-a ridicat la luptă pentru a-și cuceri libertatea și independența. Această luptă s-a soldat în primăvara anului trecut cu crearea statului Malta ca membru al Commonwealthului. Înălțarea steagului maltez la „Hanul Daragen” (reședința oficială a primului ministru maltez — n.r.) n-a însemnat însă și împlinirea năzuinței supreme a populației. Pe calea spre obținerea independenței depline, poporul maltez are de înlăturat atît piedicile puse de Londra cît și de reacțiunea internă, în special de biserica catolică. În ultimele alegeri, de pildă, pentru adunarea legislativă a Maltei, soldate cu victoria partidului naționalist al lui Georg Borg Olivier, preoții catolici nu numai că au îndemnat fățiș populația să nu voteze în favoarea partidului laburist — adversar al regimului colonial — dar au intervenit în mod agresiv, arhiepiscopul Gonzi excomunicîndu-l pe Mintoff — liderul partidului laburist!

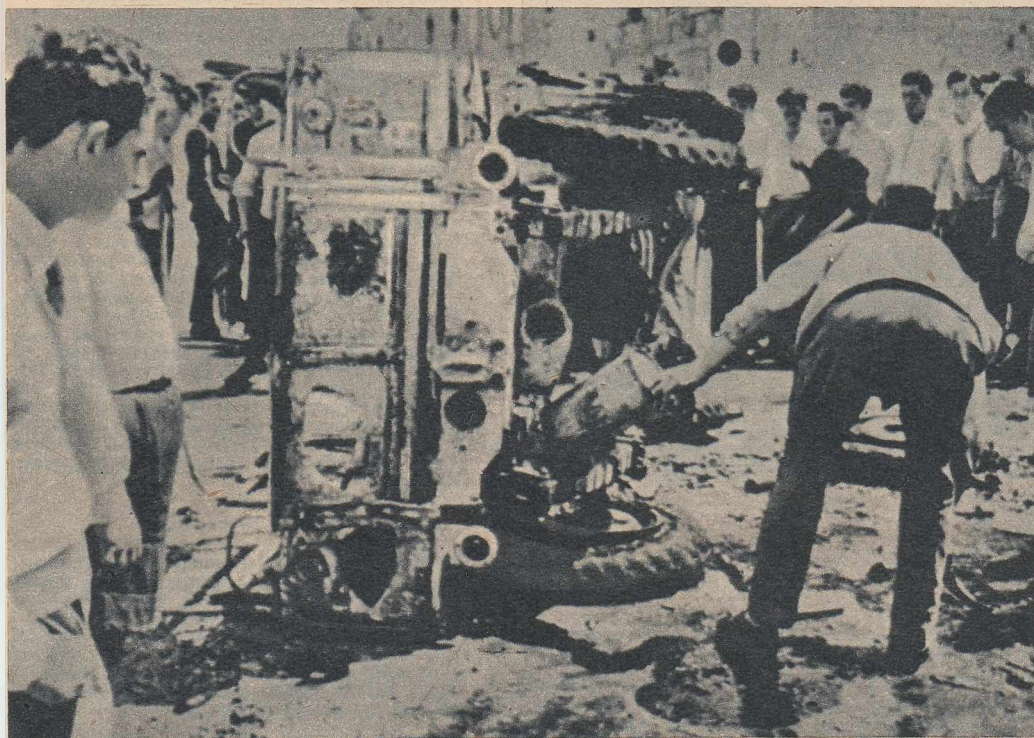
Inscripția „Malta aparține maltezilor”, ce continuă să apară pe digurile și zidurile din La Valletta, ilustrează hotărîrea celor 330.000 de locuitori ai arhipelagului de a-și cuceri independența deplină și de a impune lichidarea bazelor militare.

I. CIOARĂ

Anglia se cramponează de Malta nu numai pentru că aceasta constituie o importantă bază militară, ci și pentru că insula este adesea folosită ca punct de transbordare a trupelor colonialiste, trimise să înăbușe mișcările de eliberare din Asia și Africa. Fotografia înfățișează un grup de soldați britanici imbarcându-se pentru Malta. De unde, la nevoie, sînt trimiși mai departe.

Sentimentele anticolonialiste se manifestă sub cele mai diferite forme. În fotografiile: o mașină a trupelor engleze din insulă, răsturnată de manifestații.

Ori de cîte ori populația Maltei iese în stradă pentru a-și manifesta nemulțumirea față de lipsurile în care se sbate sau pentru a-și revendica independența, împotriva demonstrațiilor sînt trimiși polițiștii.

INELE

GOSPODINE

FOLOSIȚI INELE DIN

MATERIAL PLASTIC

PENTRU PERDELE

ȘI DRAPERII

COOPERATIVA „CHIMICA“
BUCUREȘTI,
CALEA ȘERBAN VODĂ 22-24
De vânzare în magazinele de specialitate

A DOUA REPRIZĂ

O DISCUȚIE
CU EUGEN BARBU
ȘI AL. MIRODAN
PE O TEMĂ
DE SEZON:
FOTBALUL

În sfârșit, stadioanele își vor deschide porțile să-i primească pe spectatori. Pasiunile care au hibernat, licărind ici și colo, ca un ecou al știrilor publicate luna sau joia în „Sportul popular”, se vor dezlănțui din nou, aprig, în fiecare duminică după-amiază, ca să se domolească abia spre sfârșitul săptămânii. I.T.B.-ul va avea din nou probleme cu spectatorii; spectatorii vor fi supărați din nou pe arbitri sau pe vreun antrenor; antrenorii vor avea din nou bătaie de cap cu „forma” sau indisponibilitatea jucătorilor. Pe scurt, primăvara, anotimpul pasiunilor, va aduce pe primul plan cel mai iubit și dezlănțuitor de discuții și controverse sport: fotbalul.

Drept prolog la această „repriză” fotbalistică a campionatului, ne-am gândit să oferim cititorilor noștri un interviu cu doi dintre cei mai renumiți comentatori: prozatorul Eugen Barbu și dramaturgul Al. Mirodan.

O discuție despre „dramaturgia și epica” fotbalului...

EUGEN BARBU (care a adus cu sine niște „martori”: câteva scrisori primite de la cititorii care îl urmăresc rubrică din „Contemporanul”, este cel care deschide discuția): Sînt întrebare despre concentrarea celor mai buni jucători (vizați să facă parte din națională) la București. Concentrare... O măsură bună... Și totuși cu un reverș care trebuie să ne dea de gîndit. Ce vor face echipele din provincie?

AL. MIRODAN: Aș compara-o cu concentrarea făcută mai demult, demult de tot, a actorilor buni la câteva teatre. Unde poate duce acest lucru? În primul rînd: la ratarea, prin imposibilitatea de a se manifesta continuu, a unui număr de jucători valoroși, care vor sta, inevitabil, pe tușe. În al doilea rînd: la crearea unei discrepanțe de valoare între echipele din provincie și cele din București, prea favorizate.

EUGEN BARBU: La prima idee avem un exemplu concludent: Crăiniceanu. El era un jucător de „națională”. De cînd „roade” banca rezervelor, a devenit un fotbalist de „mina a doua”. Competițiile mențin „forma” unui jucător, îl fac să crească de la un meci la altul. Și apoi, de ce n-am aminti și de interesul spectatorului? Singurul lucru care îmi stîrnea curiozitatea și mă îndeamnă în actualul sezon să merg la fotbal sînt echipele care vor retrograda.

— Campioana o știți de pe acum!

EUGEN BARBU: Apesape sigur: Dinamo... — Desceri, în cronicile dv. ați adus reproșuri antrenorilor...

EUGEN BARBU: În ceea ce mă privește, le mențin. Se simte lipsa unor tacticieni.

AL. MIRODAN: Rolul pedagogului în fotbal mi se pare extrem de important.

— Poate mai degrabă lipsește psihologul decât omul care să învețe pe jucători mîiestria...

AL. MIRODAN: De acord și cu lipsa psihologului. El trebuie să fie prezent la toate echipele mari. Cred însă că nu se face totul pentru stimularea morali a jucătorului. Însuși și după meci. Mai ales, firește, după meci. După victorii adică. Învîingătorul, omul care muncește bine, moriță satisfacții morale mai mari. Mă gîndesc la popularizare, la presă, radio, poate film.

EUGEN BARBU: ... și a antrenorului. Poate ar fi bine să se creeze niște distincții care să se acorde antrenorului după următorul criteriu: numărul de jucători pe care l-a crescut. Cînd vom vorbi cîndva despre un mare jucător, să spunem: el este opera antrenorului X sau Y.

— Să vrofităm de acest prilej pentru a aplica sugestia dv. Ce jucători preferați — și de ce?

AL. MIRODAN: Gherghel... Pentru că are o voință de fier. Pentru că e curajos. Pentru că muncește. Îmbină tehnica cu munca. Și pe Voinescu... Voinescu este singurul jucător din generația sa care la vîrsta lui este într-o formă mare. El a știut să se păstreze, a avut conștiință profesională. Toate laudele pentru el... Fără prea multe argumente, la antipodul lui l-aș plasa pe Todor.

— Dear dei jucători!

AL. MIRODAN: Deocamdată...

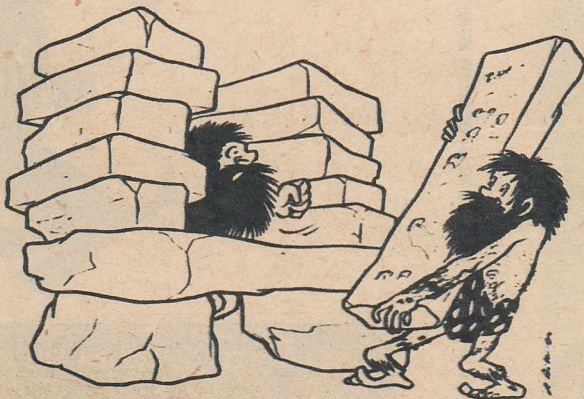
EUGEN BARBU: Și eu cred că Gherghel este jucătorul nr. 1. El îmi amintește de Petchow-schl. Are o voință extraordinară, care mă impresionează... (Pauză lungă.) Aș putea spune un cuvînt bun și despre Constantin. Un tânăr talentat, care a dus o viață echilibrată și a ajuns un jucător mare. (Din nou pauză.) Să-l mai amintesc pe Dumitriu și pe Pavlovici. Amîndoi înestrăți dar... bufoni. Joacă prea mult pentru ca să smulgă aplauze publicului...

O discuție despre fotbal este aproape întotdeauna interminabilă. Nici noi n-o considerăm încheiată. Vom reveni și cititorii noștri vor afla și alte păreri, cu care vor putea sau nu să fie de acord... Pentru că atunci cînd este vorba de fotbal... toată lumea are dreptate.

C. BOZBICI
Fotografie de S. PETRE

BIROCRATIA DE-A LUNGUL VEACURILOR de RIK AUERBACH

umor

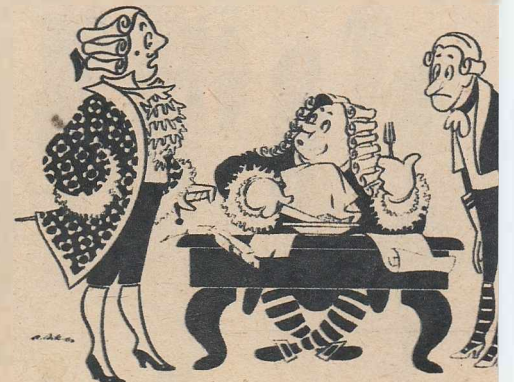
LA NEANDERTHAL (sau nu prea departe)

— Ți-am spus de atîtea ori s-o aduci în trei exemplare!

LA MEMPHIS (acum 5.000 de ani)

— V-am lăsat ieri un papirus!
— Incercați peis... cînci milenii la muzeul de antichități...

LA VERSAILLES (în secolul XVIII)

— Dumneata mîntaci în loc să-mi scrii actele!
— Tontul ăsta e de vină! I-am spus să-mi pregătesc o pană de gîscă și ei mi-a pregătit... o pană de...

CENTENARUL NAȘTERII LUI ION BĂJENARU

Numele lui Ion Băjenaru, pionier de frunte al teatrului liric românesc, de la a căruinșterea s-au împlinit recent 100 de ani, a avut asupra publicului bucuștean de la sfârșitul veacului trecut mirajul similar celui produs mai târziu de numele lui Leonard în operetă sau al lui Tănase în revistă.

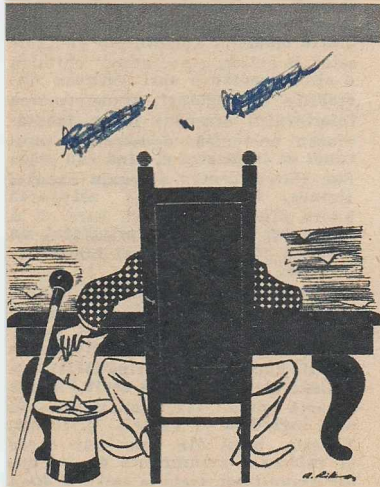
Copil de țăran din Căciulești-Ilfov, născut în 1863, la 29 februarie, Ion Băjenaru a urmat Conservatorul de muzică și declamațiune din București, fiind cel mai devotat și iubit elev al profesorului George Ștefănescu. A urcat greu în cariera artistică: îl întâlnim cînd în corul Teatrului Național, cînd gâgisit cu 130 de lei pe lună pe aceeași scenă, cînd susținînd un solo la un cor bisericesc, cînd în compania de operetă de la Craiova, alături de Irina Vlădala, Nicu Poenaru, Josefina Gălușcă.

Abia în anul 1890 Ion Băjenaru devine prim tenor al companiei de operă și operetă a Teatrului Național din București. Aproape nu a existat premieră din care să lipsească: *Carmen*, *Traviata*, *Faust*, *Aida*, *Tosca*, *Lucia de Lamermoor*, *Cavaleria rusticana*, *De-aș fi rege*, *Voievodul țiganilor*, *Vînzătorul de păsări* etc. A fost interpretul lui Lohengrin de Richard Wagner și născutul interpret al primelor lucrări lirice românești: *Petru Rareș* de Caudella și *Sinziana* de Peștelea de Ștefănescu. Fără egal a rămas Băjenaru în tălmășirea „Cîntecului fluterașului”, pe care posteritatea o poate aprecia și azi prin intermediul discului ce s-a păstrat.

O singură dată a cîntat peste graniță — și atunci numai în urma insistențelor Haricleei Darclee — obținînd un răsunător succes la Istanbul. Multe și repetate propuneri similare i s-au făcut după acest turneu, dar Ion Băjenaru a preferat să rămînă în țară, pentru a contribui la lupta patriotică a entuziaștilor cîntăreși care aveau să pună bazele Operei Române. A murit la 5 noiembrie 1921, cînd visul de a realiza o instituție lirică permanentă devenise realitate.

Modestia, caracteristică artiștilor excepționali, l-a privat pe Ion Băjenaru de o reclamă zgomotoasă în presa epocii. Dar măsura în care era el apreciat poate fi înțeleasă din observația, rămasă celebră, a falomusului tenor Picaluga, venit la București cu un ansamblu italian de operă, observație care ne umple de mîndrie dar în același timp acuză regimurile de odinioară: „De ce ne mai chemați pe noi, cînd românii au astfel de voci?” Se referea la Ion Băjenaru.

Viora COSMA

LA LONDRA (începutul secolului XX) Moda în folosul birocrăției.

povestea
vorbei

COMPARAȚII

O serie de cuvinte și expresii își datoresc înțelesul unor comparații. Despre cineva care doarme zdravăn se spune familiar că „trage la aghioase”. Cuvîntul aghios, de origine greacă, înseamnă de fapt „sînt” și se pune întrebarea ce legătură e între „sînt” și expresia noastră. Legătura este, cum vom arăta imediat, o comparație: între sfîrșit și felul cum cîntă dascălii în biserică! A trage la aghioase a însemnat așadar „a cînta cîtece sfînte”, „a cînta ca dascălii” și apoi „a sfîrși”. În cele din urmă, aluzia ironică la „sfîrșitul” dascălilor a fost uitată, și expresia se aplică celor care dorm, indiferent dacă sfîrșile sau nu.

Cînd cineva e făcut de rușine se spune că o sfeclește sau că se fisticește. La baza celor două vorbe e o comparație: a o sfeclești înseamnă la origine „a se roși ca sfecla”, iar a se fistici — „a se face galben-verde ca fisticul” (pronunțare mai veche a cuvîntului fistic). De fapt și rușine e legat tot de numele unei culori (roșu), pornindu-se de la observația că sentimentul de rușine se trădează prin impurpurarea obrazilor.

Și pentru că sîntem la nume de culori, lată încă o comparație: La Roma, în timpul împoriului (la începutul erei noastre) erau cunoscuți și apreciați la întrecerile de care niște vizitii de neam venet (veneții locuiau în nordul Italiei), îmbrăcați într-o uniformă caracteristică, de culoare verde-albastră. Prin comparație cu haina lor, orice stofă de această culoare a fost numită venetă și astfel s-a născut numele de culoare venetus, care a dat în românește vînat.

Sorin STATI

de vorbă
cu medicul

ROLUL FIERULUI ÎN ORGANISM

Fierul — alături de sodiu, potasiu, calciu etc. — face parte din elementele minerale a căror lipsă în organism determină tulburări din cele mai grave. Fierul participă ca factor de mijlocire a unor procese funcționale de importanță fundamentală pentru viață. Cantitatea de fier a corpului nostru este extrem de mică, dar în același timp riguros controlată și economisită; în consecință, necesarul zilnic este foarte redus, fiind de ordinul cîtorva miligrame.

Teoretic se poate considera că în organism fierul are un circuit închis, cantitățile eliminate fiind minime. Corpul dispune de o oarecare rezervă de fier, depozitată în unele organe (splină, ficat) și eliberată la nevoie pentru a face față unor necesități sporite.

Fierul ajunge în organism prin alimente, în special carne și vegetale. Spanacul, spre exemplu, alături de „nedreptății” de majoritatea oamenilor, este un aliment important tocmai pentru conținutul său bogat în fier.

Principalul rol al fierului în organism este legat de funcția respiratorie. Așa cum plantele folosesc clorofila — pigment ce conține în structură magneziu — organismul și-a adaptat ca pigment respirator hemoglobina, a cărei construcție este axată pe fier. Hemoglobina conținută în globulele roșii conferă acestora proprietatea de a capta oxigenul, transportîndu-l de la plămîni la țesuturi, unde îi redă libertatea. Reacția se petrece prin intermediul fierului, care trece dintr-o formă în alta: este întâi oxidat, prin captare de oxigen, apoi redus prin cedarea acestuia.

Fierul intră și în compoziția unor fermenți celulari — citocromii — ce intervin în cursul anumitor reacții metabolice esențiale ale celulelor. Blocarea acestor fermenți prin diferite toxine este incompatibilă cu viața; așa se întîmplă în intoxicația cu acid cianhidric.

Scăderea cantității de fier în organism poate apare în condiții din cele mai variate: aport alimentar insuficient, tulburări gastrointestinale ce nu permit absorbția lui, boli ale ficatului care provoacă tulburări în utilizarea lui, pierderi de sînge și, prin aceasta, și de fier etc. Diferitele situații enumerate mai sus au — datorită tocmai scăderii cantității de fier pe care o realizează — o consecință comună: anemie. Este vorba de așa-numita anemie prin carență de fier sau anemie feriprivă. Ea este o boală primejdiașă cînd nu e tratată, dar se corectează relativ repede și complet prin administrarea de fier. Bineînțeles, dacă este vorba de anemie prin hemoragii, trebuie întâi căutată cauza hemoragiei și oprită, și apoi aplicat tratamentul de refacere; în boli gastrointestinale ce nu permit absorbția fierului trebuie de asemenea înțit corectată tulburarea digestivă.

Aceste câteva date privind funcția biologică a fierului, deși desul de sumare, subliniază importanța unei alimentații corecte pentru prevenirea sau înlăturarea carenței de fier ce poate interveni în diferite situații cum sînt: perioadele de creștere (la copii și adolescenți), în cursul bolilor infecțioase, în stările posthemoragice, în boli gastrointestinale sau hepatice. Este de competența medicului să stabilească dacă reechilibrarea se poate realiza numai pe cale alimentară sau este necesar și un tratament medicamentos.

Dr. A. FABIAN

din toată lumea

FOTOGRAFIA STAȚIEI INTERPLANETARE „MARTE-1”

În drumul său spre planeta Marte, stația interplanetară care-i poartă numele este în continuă supraveghere. Lucrătorii Observatorului astronomic din Crimeea au dobîndit un remarcabil succes, reușind s-o fotografieze. Imaginea fotografică a fost realizată cu ajutorul unui telescop cu un diametru de 2,60 m, la care s-a adăugat un aparat electronic de luat vederi. În fotografie imaginea lui „Marte-1” este reprezentată de mica dîră care se observă în grupul de stele încercuit de linia groasă.

AERUL COMPRIMAT — IZVOR DE LUMINĂ

Un grup de ingineri maghiari au creat o lampă luminescentă care nu se conectează la rețeaua electrică, ci la o magistrală de aer la mare presiune. Întrînd în lampă, aerul comprimat pune în acțiune rotorul unui mic dinam dînd naștere unui curent electric care luminează luminoforul dinăuntrul lămpii. Prin această instalație se evită pericolul exploziilor gazelor de mină, provocate uneori de scînteile lămpilor electrice alimentate prin cabluri.

UN LAC DULCE... PENTRU REUMATICI

Există în Ural un lac ce poartă o denumire aparte, cu nuanțe... gastro-nomice: Sladkoe (dulce). Legenda spune că Pugaciov a poposit odată pe malul lui și, înaintea de a porni din nou la drum, și-a scăldat calul. După ce l-a scos pe mal l-a bătut pe crupă și, răsucindu-și mustașa, a exclamat uimit: „Mălicuța mea! Ești dulce!” De atunci lacul a început să fie numit Sladkoe. Dar nu legenda aceasta a atras atenția asupra lacului, ci particularitățile apei sale, despre care se spune că vindecă reumatismul și că permite spălarea fără săpun a rufelor.

Acest lac a constituit obiectul a două expediții de specialiști care au stabilit că apele sale sînt leșoase, conținînd atît sodă cît și clorură de natriu (sare). După cum se știe, soda are un gust dulceag. Prezența acestor două substanțe într-o anume combinație chimică este cea care a dat apelor lacului dulce particularitățile sale.

SIMETRIC ȘI CONCIȘ

ORIZONTAL: 1) „...vie” de Al. Sahia — Gingas (poet). 2) Caneă — Fruct de pădure — Aer! 3) Curățată. 4) Copac — Fiul arabului — Fără lucru. 5) Compliment. 6) Inel de coral — Tăticu lui tăticu (pl.). 7) Tai frunze la cîini. 8) În luna cadourilor — Căniță (reg.) — Ispășitor zoologic. 9) Ocrotite..., în laborator. 10) Leii — Virsă — La războiul de țesut. 11) Ca fiera (pl.) — Obiectul unei răpîri celebre (mit.).

VERTICAL: 1) Excepțională — Poezie de dragoste. 2) În lanț — A emite — Noroi. 3) Țarină. 4) Organ facial la bipede... — și altul la patrupeze — Pentru. 5) Cordialitate. 6) Poadoabă — Instrumentul... poeziei. 7) Toți în păr. 8) Comună — Tot, în Banat — Arc. 9) Acostate. 10) Curea! — Cînd e cu pagubă, nu-i nici o pagubă — Propoziție. 11) Spaima păsărilor — A uimi.

Dezlogarea jocului „CUVINTE... DARNICE”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Capătă — Prosop. 2) Alătură — Orașe. 3) Sută — Arătător. 4) Animatori — Urs. 5) Te — Anima — Trio. 6) Ocina — Adora — N. 7) Rac — Părăsi — Da. 8) I — Atoși — Total. 9) Preda — Cerut. 10) Tr — Zăngănit. 11) Rocă — Țapi — Ura. 12) Ascuită — Silit. 13) Start — Atenție.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

1	U	2	Z	3	I	4	H	5	A	6	▲	7	C	8	0	9	M	10	0	11	B
2	C	▲	▲	▲	A	L	U	H	E	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
3	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
4	F	A	▲	G	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
5	S	U	▲	R	▲	S	▲	T	▲	A	▲	N	▲	T	▲	I	▲	V	▲	U	▲
6	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
7	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
8	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
9	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
10	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
11	N	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
	R	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲

118 insulițe ale unei lagune din Marea Adriatică, legate între ele prin 400 de poduri — aceasta e Veneția.

Iată o altă față a Veneției—unde petele de mușgai roșu zidurile vechi, iar străvechile și măiestritele podobe arhitectonice se desprind de pe fațadele clădirilor și cad în apa tulbură a canalelor.

N

u, nu s-a stins încă. Dar versul acesta, pe care marele nostru Eminescu l-a scris acum opt decenii, capătă azi, retrospectiv, valoarea unei profeții. Căci, într-adevăr, de pe oglinda lagunelor ajung acum până la noi întristătoare știri despre stingerea apropiată a Veneției. După cincisprezece secole de viață, „perla Adriaticei” este amenințată cu moartea.

Vestea izbește violent și brutal. Și provoacă o durere aproape fizică. Veneția nu-i un cătun oarecare dintr-un ținut obscur. Și de mult ea nu mai aparține exclusiv Italiei. E un magnific monument de artă care aparține întregii civilizații omenești. S-a ridicat prin trudă și iscusința a nenumărate generații, de-a lungul a nenumărate veacuri. Părea unei asemenea capodopere artistice nu poate lăsa indiferent pe nimeni în lume.

Nu vreau să spun că șase luni din cele douăsprezece ale anului venețienii vesel își petrec carnavalul, celebrul lor carnaval după care tinjea tinăra Lucietta claustrată de jupinul Lunardo din „Bădăranii” lui Goldoni. Pentru că nu toți venețienii îi petrec; pentru că sînt și venețieni necăjiți, muncii, opresați. Nu vreau să vorbesc nici de farmecul plutirii pe canale într-o gondolă colorată. De altfel, gondolele sînt mult împuținute (nici o treime din cîte erau) și sînt înlocuite de bărcile cu motor. Și nu vorbesc despre gondole, pentru că la urma urmelor nu oricui îi este la îndemână să plătească o promenadă cu gondola.

Dar este cu neputință să nu rechemi în amintire tot tezaurul de civilizație, de cultură, de artă, acumulat acolo între apele strecurate printre insule ale Adriei. Să-i rechemi în amintire — tot, și dintr-o dată; dar să-l inventarizezi cu amănunțime nu-i posibil. Diversitatea și bogăția sînt atât de covârșitoare, încît descurajează științele contabile. Călătorii străini, cei mai pricepuți în a observa și cei mai iscușiți în arta exprimării impresiilor, rămîn înmărmuriți și n-au decît exclamații de entuziasm. Fie că se cheamă Petrarca, umanist de frunte și cîntăreț al Laurei; fie că este ambasadorul la Veneția al regelui Franței, domnul Philippe de Comines, rămas în panteonul

„S-a stins viața fainiceii Veneției”?

de Lascăr SEBASTIAN

literar francez cu ale sale Memorii; fie că este filozoful plin de înflecțiune Montaigne; fie că e clasicul, olimpical poet de geniu Goethe; fie că e criticul abil și competent Hippolyte Taine — nu sînt în stare decît să admire.

Admiră nu numai frumusețile naturale ale ținutului venet, dar și pe meșterii sticlari de la Murano; țesătorii de brocarturi grele, în culori și desene de mare rafinament; lucrătorii bolangii care dau strălucire postavurilor și mătăsurilor în aur, argint, în roșu-cardinal, în azur; muncitorii tipografil ai celebrului în lume Aldo Manuzio; constructorii de nave de la Arsenal, nave cu care venețienii au cucerit mările lumii; zidarii care înalță palate și biserici, cîntină. Dar, firește, atenția lor e absorbită de belșugul comerțului

artistic: aici, cupola măreață a lui San Marco, la care a trudit neîntrecutul Iacopo Sansovino; dincolo, scările monumentale din interiorul Palatului Grimani; într-altă parte, lambriurile lucrate în relieful și stucaturile colorate ale Palatului ducal; alurea, statua impunătoare a vijeliosului condotier Colleone, semnată de Verrocchio. Și prototipuri, profunzimea de pinze ale lui Tiziano, Giorgione, Veronese, Tintoretto, Giovanni și Gentile Bellini, Sebastiano del Piombo, Carpaccio, Tiepolo, Canaletto.

Dar mulțimea manuscriselor și cărților vechi și rare prin mănăstiri și biblioteci! Călătorii încearcă apoi o emoție deosebită: ei știu că pe locurile pe care calcă ei acum au căleat odată, în afară de cei pomeniți mai înainte, un Dante Alighieri, ca ambasador al Florenței pe lângă doge; un Machiavelli, trimis pentru o treabă mărunță de către „consules Artis lanæ” — conducătorii corporației linariilor florentini — și care a cîștigat aici la loterie 800 de ducați; un Erasmus Rotterdami, venit să pună la punct o nouă ediție a Adagiilor sale sub președea tiparului lui Aldo; un Albrecht Dürer, dornic să cunoască la fața locului secretele artei picturale a școlii venețiene; ba chiar și acel vesel, lubez și năstrușnic Jacques de Casanova, mare descriitor de moravuri. Însă cea mai puternică senzație care înfloare sufletul călătorului este prezența încă vie pe ulițe, în pleșe, în interioare, a spiritului Renașterii, acea epocă strălucită care nu numai că a deschis drumuri noi pe ape necunoscute și a aflat pămînturi noi, dar care a descoperit omul, omul încătușat și timorat de obscurantismul evului mediu, și l-a eliberat de constrîngerii și flagelării ascetice.

Iată de ce pe ploarea Veneției nu poate lăsa indiferent pe nimeni în lume. Chiar și pe acela care nu vor avea niciodată prilejul s-o vadă cu ochii. Căci omul iubitor de cultură și artă își simte viața mai plină, mai frumoasă, știind că există undeva, cît de departe, locuri de depozitare ale artei și culturii umane.

Dar care este oare stihia ce amenință viața fainiceii Veneției? Duzmanul ei este marea. Marea care asaltează zi și noapte milioanele de piloți de lemn ce susțin minunatele monumente venețiene, fixați fiind în solul măștinios cu ajutorul unui amestec de smoală, ulei vegetal și nisip. Tasarea solului constituie astfel o primejdie de moarte. În plus — reziduurile industriale ce se scurg în apele lagunelor din cartierele noi, Mestre și Marghera, și rod

inoc dar sigur și fărmiurile canalelor, și fundațiile clădirilor istorice. Iar mulțimea vaselor cu motor ale căror olice provoacă virtuți foarte puternice în apa lină a canalelor ajută și grăbește procesul de eroziune a celorlalte maluri și a celorlalte birne străvechi. De asemenea, noile clădiri — enorme blocuri de beton — nu numai că n-au ce căuta în mijlocul vechilor podobe artistice, dar și ele la rîndul-le ajută și grăbește tasarea solului.

Tableul „orașului dogilor” este astăzi deosebit de dezolant: nenumărate edificii minunate sînt părăsite; vechi fresce pictate de mari maeștri sînt acoperite de pete de mușgai; se prăbușesc în apă podobe arhitectonice de pe fațadele clădirilor.

Mai există însă un alt pericol care pînă dește Veneția: scufundarea treptată a litoralului Adriaticei și, o dată cu el, a micilor insule din laguna Veneției; în prezent plața San Marco nu se mai află decît cu 40 de centimetri deasupra nivelului mării. În aceste condiții locuitorii Veneției părăsesc treptat orașul de baștină. Numai în ultimii zece ani populația Veneției a scăzut de la 175.000 la 135.000.

Reflectînd neliniștea venețienilor, cași a întregii opinii publice italiene, cercurile politice democratice, oamenii de cultură și artă din Italia au afirmat necesitatea adoptării unor măsuri. Specialiștii au elaborat proiecte concrete: imbrăcarea unora dintre clădirile amenințate cu „corsete” de beton, „vaccinarea” chimică a altora pentru a opri acțiunea microbilor distrugători, transformarea interiorului orașului într-o insulă-muzeu nelocuită, construirea unui tunel de la Mestre și pînă sub plața San Marco, pentru a degaja canalul Grand, închiderea și astuparea unora dintre lacuri. Se pare că a fost chiar aprobat, în principiu, un plan de către Ministerul Lucrărilor Publice.

Dar toate acestea înseamnă bani... Veneția este invadată de turiști. Sînt în număr de 3 milioane pe an și lasă aici cam 50 de milioane de dolari. Visteriei municipalității venețiene nu-i revin însă decît 5% din această sumă. Iar municipalitatea este înglodată în datorii. Și totuși, Veneția, unul din cele mai vechi și valoroase monumente de cultură ale umanității, trebuie salvată. Oare e chiar atât de greu ca pe lângă atîtea miliarde cheltuite pentru ea totuși alte scopuri să se găsească sumele necesare păstrării acestui perle de pe malul Adriaticei?...

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00, 6.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi la 22.30), 23.50-23.55
 Progr. II: 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00
 Duminică. Progr. I: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55
 Progr. II: 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.45 (Progr. I)

DUMINICĂ 17 MARTIE Programul I

6.00: Cîntece și jocuri populare românești
 6.30: Piese simfonice 7.10: Concert de dimineață 8.00: Sumarul presei centrale
 8.10: Școala și viața 8.30: Estrada dimineții 8.50: „Ghid muzical” (12) — Programatismul în creația lui Richard Strauss
 9.30: Teatrul la microfon pentru copii: „Floricea purpurie” 10.30: Formații artistice de amatori 11.00: Muzică populară românească 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Muzică din opere 12.30: Muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți 14.00: Melodii populare românești 14.30: Muzică ușoară 15.10: Trei dansuri din opera „Fata răzeșului” de Eduard Caudella; Dans din Vlașca de Constantin Bobescu; Tarantella de Alfonso Castaldi 15.30: Concursul „Se întrec frunzașii ogoarelor” organizat în Regiunea Iași 16.30: Muzică ușoară 16.40: Jocuri populare românești 17.00: Muzică de estradă 17.15: Muzică 18.15: Cîntă violoncelistul Serafim Antropov 18.30: Romanțe 19.00: Radioreportaj 19.15: Aril din opere 19.35: „Melodii... melodii” — emisiune de muzică ușoară românească 20.00: Teatrul la microfon: „Al patrulea” după K. Simonov 21.07: Muzică populară românească 21.25: Muzică ușoară interpretată de Vasile Cristian 21.35: Muzică de dans 23.18: Simfonia „Armonia lumii” de Hindemith.

Programul II 7.00: Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei 7.30: „Viață nouă, cîntec nou” — cîntece populare românești 8.00: Melodii distractive 8.30: Clubul voioșiei 8.50: Anunțuri, muzică 9.30: Muzică populară românească 9.30: Melodii de estradă 10.00: Aril din opere interpretate de soprana Elena Dima-Toroiman și tenorul Ion Piso 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară 11.00: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu”. Dirijor, Mircea Cristescu. În program: Simfonia nr. 1, opus 18 în mi bemol major pentru dublă orchestră de Johann Christian Bach; Concertul pentru violoncel și orchestră de Robert Schumann — solist Adolfo Odnoposoff (Argentina); Suita pentru cor de copii, suflători și percuție de Liviu Glodeanu; Passacaglia și patru interludii marine din opera „Peter Grimes” de Benjamin Britten. În pauză: emisiunea „Cinema” 13.00: Concert de prînz 14.05: Muzică ușoară interpretată de Maia Kristalinskala 14.30: La microfon satira și umorul 15.15: Din folclorul popoarelor 15.45: Muzică de estradă 16.00: Oameni și fapte 16.03: Cîntece de Ion Chirescu 16.30: Concert simfonic 17.15: Emisiune de versuri 17.25: Muzică ușoară 18.05: „Opere de W.A. Mozart” — fragmente din „Cosi fan tutte” cu Elisabeth Schwarzkopf, Nan Merriman, Lisa Otto, Leopold Simoneau, Rolando Panerai, Sesto Bruscantini — Orchestra „Philharmonia” din Londra, dirijor Herbert von Karajan 19.00: Muzică de estradă 19.20: Piese instrumentale 19.30: Din comora folclorului nostru 20.05: Muzică ușoară de H. Mălineanu 20.30: Violonistul Ion Luca Bănășeanu 20.45: Muzică de dans 21.40: Lectură dramatizată: „In familie” de Guy de Maupassant 22.00: Muzică de dans 22.30: Fragmente din recitalul extraordinar al mezzosopranei Zara Doluhanova 23.10—24.00: Muzică de dans.

LUNI 18 MARTIE Programul I 5.07: Muzică ușoară 5.30: Gimnastică 5.40: Muzică populară românească 6.07: Rapsodia bănățeană de Vasile Ijok 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Cîntece de muncă 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Dansuri de estradă 7.30: Statul medicului: Astmul bronșic 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii populare ruse la balalaică 8.00: Sumarul ziarului Știința 8.08: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Uverturi din opere 9.00: Tineretea ne e dragă! 9.20: Cîntece pentru cei mici 9.30: Melodii populare românești 10.00: Muzică ușoară 10.28: Sonata în mi minor de Veracini—

violonistul Ștefan Ruha și pianistul Ferdinand Weiss; Suita brevis de Max Reger. La orgă Mihai Rădulescu 11.05: Cîntă Liviu Liseanu și Alexandru Racolțea 11.30: Piese de estradă 12.00: „Poemul Patria” de Laurențiu Profeta; „Poem vesel” de Gheorghe Dumitrescu 12.30: Muzică populară românească 13.10: Melodii de dragoste de compozitori sovietici 14.00: Concert de prînz 14.30: Muzică populară românească 15.00: Muzică din filme 15.30: Fragmente din opera „Turandot” de Giacomo Puccini, cu Maria Calas, Elisabeth Schwarzkopf, Eugenio Fernandi 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă Ion Luican 17.10: Interpretă în studio — pianista Margareta Ionescu 17.30: Prietena noastră cartea: „Neghiniță”, basm de Delavrancea 18.00: Melodii de estradă 18.30: Lecția de limba rusă (Incepători) 18.40: Fragmente din opereta „Crai nou” de Ciprian Porumbescu 19.00: În pas cu știința 19.20: „Dicționar muzical” (12) — Concertul 19.45: Cîntă Ștefania Stere și Grigore Klazim 20.15: Program de cîntece 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Simfonia opus 17 în do major de Mihail Jora 21.15: Pe teme internaționale 21.25: Muzică ușoară 22.25: Scenă de dans de Racine Fricke; Cinci cîntece din Rodope de Todor Popov 23.00: Concert de noapte.

Programul II 12.15: Călătoria muzicală 12.45: Variațiuni și Fugă pe o temă populară grecească de Antiochos Evangelatos 13.15: Însemnări de reporter 13.22: Muzică populară românească 14.10: Aril de virtuozitate din opere 14.30: Muzică de estradă 15.00: Concertul în fa minor pentru pian și orchestră de Glazunov — solist Sviatoslav Richter, acompaniat de Orchestra simfonică a tineretului din Moscova, dirijor Kiril Kondrașin 15.30: Muzică populară românească și a minorităților naționale 16.10: Cîntece pionierești 16.30: Din operele lui Weber, Rahmaninov, Meyerbeer 17.00: Muzică ușoară 17.30: Statul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Baletul „Coppelia” de Deltbes, în montaj muzical-literar 18.48: Melodii populare românești 19.15: Cîntă Sorina Dan și George Bunea 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Muzică de dans 20.30: Din folclorul popoarelor 21.15: Corul „Gavril Muzicescu” al Filarmonicii de Stat din Iași 21.30: Literatura și muzica: „Basme care au inspirat pe compozitori” 22.00: Cîntăreți de operă: Mark Reizen 22.30: Muzică ușoară 23.10—24.00: Cvintetul opus 163 în do major cu două violoncelle, de Franz Schubert — interpretează Isaac Stern și Alexander Schneider la două viole, Milton Katims la viola, Pablo Casals și Paul Tortelier la două violoncelle.

MARTI 19 MARTIE Programul I 5.07: Melodii populare românești 5.30: Gimnastică 5.40: Fanfara 6.07: Muzică ușoară 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Jocuri populare din Oltenia 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Cîntece 7.30: Statul medicului: Tratamentul cu aerosoli 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică instrumentală 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică populară românească 8.30: Vals clasic de Ion Hartulary-Darclée; Dansuri din baletul „Tricornul” de De Falla 9.03: Compozitori români înaintași 9.30: Muzică ușoară sovietică 10.00: Melodii populare românești 10.30: Scene din opere 11.05: Sonata în sol minor de Clementi — pianistul Aldo Ciccolini 11.27: Cîntece și dansuri populare din țări socialiste 11.45: Radio Pricindel 12.00: Melodii de estradă 12.30: În fața hărții 12.40: Fragmente din opereta „Rose Marie” de Friml 13.10: Muzică populară românească 14.00: Concert de prînz 14.30: Muzică ușoară 15.00: Muzică din opere 15.40: Muzică populară sovietică 16.00: Recitalul pianistei Sofia Cosma 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Corul întreprinderii „Industria bumbacului” din București 17.10: Aril din opere interpretate de Garbis Zobian și Lella Cincu 17.42: Patru scene coregrafice de Dumitru Bughici 18.00: Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgie 18.15: Cîntă Irina Micu 18.30: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur 18.40: Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf; Sonata nr. 31 opus 110 în la bemol major 19.00: Revista economică 19.20: Muzică ușoară de compozitorul cubanez Enrique Bonne interpretată de Pacho Alonso 19.35: Program muzical pentru frunzași în producție 20.15: Muzică ușoară de Viorel Dobos și Mauriciu Vescan 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: „Havaneza”, piesă pentru vioară și orchestră de Saint-Saëns; Aria Adelei din opera comică „Lozul de loterie” de Nicolo Isouard; Capriciu italian de Cealokovski 21.15: La microfon satira și umorul (reluare) 22.25: Pe aripile melodiilor 23.03:

(Continuare în pag. 22-23)

Primăvară.

Fotografie de A. COPOS

CARNET

De la etajul V

De la etajul V, unde locuiesc, se vede bine tot cartierul, alcătuit din blocuri noi, Turnul, terminat nu foarte demult, cinematograful cu ecran lat, aparate ultimul tip și filme în premieră, ca la „Patria”, cofetăria, unde dacă te-ai așeza de veghe o zi de dimineață pînă la înnoptare ai înțina, perindându-se ca la semnarea condiciei de prezentă, toți copiii din toate blocurile, librăria aproape tot atât de aglomerată cu oameni care cer cărți de citit și caștele de scris, ca și bufetul expres de peste drum, aglomerat oricum și din principiu.

De la etajul V, unde locuiesc, am avut prilejul (blocul nostru fiind ridicat printre cele dintîi în cartier) să asist, rezemat de-o fereastră ca la teatru pe o margine de balcon, la spectacolul într-adevăr realist-socialist al demolării vechiului (exprimat în chipul caselor rămășiță cu igrasle și mucegai) și ridicării în toi, după doi-trei ani de construcție, construcție, construcție — a noului (blocuri, șapte etaje, baie în faianță, ascensor, televiziune). Rar și, mai ales, foarte contemporan privilegiu: un amator de spectacole de la fereastră n-ar fi avut posibilitatea, altădată, să asiste la acoperirea fulgerătoare a citorva hectare de maghernite și pămînt cu un oraș.

Dar, de la etajul V, se mai pot observa și altele. Aprind o țigară, deschid fereastra și aplecîndu-mă puțin spre dreapta văd doi oameni — îi știu, îi știu de mult, purtînd unele de timpărie și îndreptîndu-se agale către blocul-turn unde jos, la parter, se află încăperile restaurantului Grivița. Oamenii deschid ușa, intră în local, apoi ușa se închide în urma lor și eu nu mai văd nimic. Dar știu ce se întimplă. Toată lumea din cartier știe. Cu toate că se nasc odată discuții: o masă — spun unii; un scaun — sugerează alții. Nu e nimic. Discuții normale, ceva în genul pronosticurilor duminicii la fotbal: Dînamo — spun unii; Știința — spun alții. Și, precum în materie sportivă, seara interesată au posibilitatea să afle rezultatul, aruncînd o privire prin vitrină: a fost o masă? A fost un scaun? Vezi, tot eu am avut dreptate. Apoi oamenii se întorc acasă sau întîrzie, dar nu mult, pe lângă o țulcă, la Expressul din vecinătate... Închid fereastra, sting țigara și după o gîndire matură aprind alta și murmur: interesant. Este, în adevăr, interesant. De vreo doi ani de zile, oamenii cu unele de timpărie intră și ies din localul restaurantului cu aceeași regularitate cu care răsar soarele și în tot cazul cu mai multă dect vin dimineața zărele la „Difuzarea presei”. Și, iarăși de vreo doi ani de zile, nu se schimbă de fapt nimic, pentru că (nu știu dacă am precizat) restaurantul Grivița, vînd parcă să ilustreze un principiu fundamental al dialecticii, este și nu este în același timp. El este pentru că are local, mese, scaune și firmă din litere mari, roșii — și nu este, pentru că nu s-a deschis încă.

A venit iarna, și uite s-au mutat locații în blocul galben cu nouă etaje, unde se află cinematograful.

Și jos la restaurant privim prin vitrină o masă.

A venit primăvara, au răsărit ghioceii și o farmacie în două schimburi.

Jos, la restaurant, a apărut un scaun din împletituri.

A venit vara, e foarte, foarte cald, s-a deschis la doi pași un magazin de mobilă.

Iar jos, la restaurant, a fost instalată firma.

A venit toamna, s-a deschis un atelier de reparat televizoare și lângă el, un CEC și lângă CEC o cooperativă de croitorie.

Jos, la restaurant, s-a mai născut o masă. Albastră.

A venit încă o dată iarna, la magazinul de mezeluri s-a deschis un ralon „Gospodina” primit cu plăcere.

Iar jos, la restaurant, al șaselea scaun e aproape gata.

A venit încă o dată primăvara, au răsărit ghioceii și s-a mai reparat pavaulul.

Jos, la restaurant, a apărut ceva în genul unui euter. Pași înalți.

Și așa vin și pleacă anotimpurile în nezdruclina lor mișcare.

AI. MIRODAN

**Dovestea
Giocondel**

„Am dori să cunoaștem istoria celebrului portret al lui Leonardo da Vinci, „Gioconda“.

Teodor CONSTANTINESCU,
Regista
Prof. Gelu CORNOVEANU,
com. Tirgoșor-Medgidia
Mișu BERKOVITS, Oradea
Georgeta NISTOR,
com. Bezdăud-Tirgoviște

Răspunde **PETRU COMAR-
NESCU,** critic de artă.

Genialul om de știință, inventator, gânditor, pictor și sculptor Leonardo da Vinci (născut în 1452 la Vinci, pe teritoriul Florenței, și mort

în 1519 la Amboise, în Franța) intruchipează forța creatoare a umanismului Renașterii.

Portretul Giocondel a fost terminat în 1508, într-o perioadă mai liniștită a vieții artistului, când el a fost sfătuitorul lui Charles d'Amboise, guvernatorul Milanului. A trudit patru ani la acest tablou, pictat pe lemn. Mai târziu, în 1516, când a intrat în serviciul regelui Francisc I, a luat cu el tabloul în Franța. La castelul din Amboise, unde și-a petrecut ultimii ani ai vieții, da Vinci a avut mereu în față tabloul acesta, cumpărat de Francisc I, dar lăsat autorului până la moarte.

Pe cine înfățișează portretul? Reprezintă pe Mona Lisa del Giocondo, cea de-a treia soție a unui bătrîn bogătaş florentin, Francesco del Giocondo. Când a venit să-l pozeze în atelier pentru prima dată, femeia avea douăzeci și patru de ani. Studiindu-și îndelung modelul, Leonardo a înțeles drama acestei tinere femei, supărătoare — prin preocupările ei intelectuale, prin finețea sentimentelor, prin năzuințele ei — soțului prea vîrstnic și probabil doar om al banului. Da Vinci o înfățișează meditînd cu oarecare ironie asupra nedreptei vieți ce o ducea. Este un portret simbolic al feminității, o umanizare a femeii din Renaștere, năzind spre o viață mai plină și mai demnă. Sursul Giocondel a fost mult comentat. Același surs, însă, îl au și alte personaje pictate de Leonardo, care adncea viața launtrică a oamenilor în sensul noilor idealuri de descătușare din apăsarea feudală.

Tabloul are și alte mari merite artistice: iscusita legătură dintre om și peisajul-fundal, modelajul din umbre și lumini (tehnica așa-numită a claroscureului), poetizarea întregului spațiu al imaginii.

Tabloul, aflat la Muzeul Luvrului din Paris, are o istorie zbuciumată, fiind de mai multe ori victima unor furturi.

De curînd, un negustor de antichități din Nisa a prezentat o altă variantă a Giocondel, afirmînd că ar fi anterioară celei expuse la Luvrul.

Nu demult Gioconda a fost imprumutată Muzeului din Washington, fiind expusă acolo cîtăva vreme.

**Cum se formează
ghețarii?**

La această întrebare a cititorului Vasile Pop din Hunedoara, bd. Republicii bloc 135, răspunde prof. univ. VIRGIL HILT de la Facultatea de geografie-geologie a Universității din București.

Ghețarii se formează în regiunile în care o bună parte a anului temperatura este scăzută sub 0°. Zăpezile căzute în timpul iernii, nemi-

Un uriaș aisberg la trei kilometri depărtare de „Mirni”, în Antarctica. Comparați înălțimea lui cu cea a omului.

avînd timpul necesar să se topească, sînt acoperite de zăpezile din anul următor. Astfel se ajunge la formarea zăpezilor permanente. Acest fenomen se petrece în regiunile reci, polare, sau pe munții foarte înalți. Dar zăpezile permanente nu ajung să se suprapună la infinit. Ele se pierd pe două căi: prin formarea și pornirea la vale a avalanșelor (lavinelor) și prin transformarea lor în ghețari, care aluneacă în jos și se topește din nou în regiuni. Ghețarii ce se formează pe coastele regiunilor polare aluneacă în apa mărilor sau oceanelor, devenind munții de gheață plutitori cunoscuți sub numele de aisberguri. Luete de curenții maritimi, aisbergurile rătăcesc pe mări și oceane pînă cînd ajung în regiuni mai calde și se topește. Un astfel de aisberg a provocat acum o jumătate de veac scufundarea transatlanticului englez „Titanic”.

În ce constă procesul de formare a ghețarilor? Din cauza apei rezultate din topirea zăpezii, ca urmare a căldurii solare, cit și datorită presiunii straturilor noi de zăpadă, depuse pe masa mai veche, pătura primară de gheață se transformă în zăpadă granulară (firn). Prin suprapunerea mai multor straturi de firn (în regiunile cu mari cantități de zăpadă) se formează o gheață plină de bule de aer, mai plastică și mai puțin transparentă decît cea obișnuită. Aceasta este gheața de ghețar.

După locul în care se for-

mează, ghețarii sînt: continentali (în Groenlanda sau Antarctica) și de munte. În finiturile polare, ghețarii au forma unor saltele imense și culmile pe sute de mii și milioane de km p. Ghețarii au o mare importanță în viața planetelor noastre: modifică clima, coboară limita zăpezilor, distrug vegetația, înfățișează lumea animală, transportă sfîrșimături de roci transformînd suprafața pămîntului — în unele părți distrug, iar în altele creează noi forme de relieu. Din apa provenită din topirea ghețarilor de munte lau naștere numeroase riuri (Rînul, Ronul etc.).

**...Și pictorii ama-
tori de la Sinaia**

Rîndurile de față ne-au fost sugerate de reportajul „Pictorii din Delta”, apărut în nr. 895 al revistei dv. Asemenea pictorilor amatori din Tulcea — despre care e vorba

în reportaj — pictorii amatori din Sinaia desfășoară o bogată activitate în cadrul cercului de pictură de la casa noastră de cultură, sub îndrumarea profesorului Tache Vasile Rodul muncii lor se va concretiza în curînd într-o expoziție. Printre cei mai activi membri ai cercului se numără și tînărul Dumitru Dumălătescu, frizer la Uzina metalurgică din Sinaia, unul din trei premiași celei de-a trei Biennale a artiștilor plastici amatori din Regiunea Ploiești. Menționăm că activitatea de pregătire a apropiatei expoziții este sprijinită și de nenumărați oaspeți aflați la odihnă printre care: colectivul Spiridon Zaporozan din Cobadin Regiunea Dobrogea, Mihaela Ștefănescu, studentă din Bucuaresti, și eleva Liana Ștefănescu fostă „ucenică” a cercului, care timp de trei ani a făcut naveti Breaza-Sinaia pentru a învăța pictura la casa de cultură

Ion SEGĂRCEANU
și **Dumitru LUCA**
instrucători artistici
la Casa de cultură din Sinaia

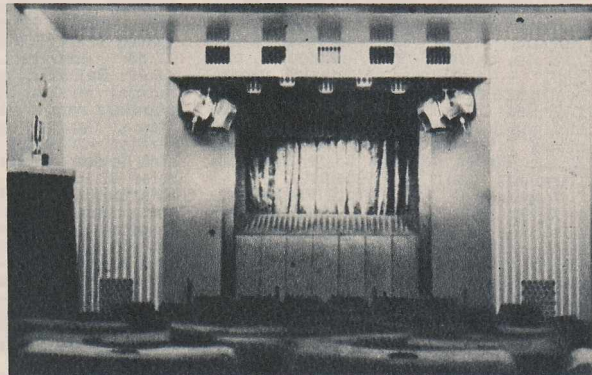
Noul teatru de păpuși din Pitești

Vă trimitem o fotografie reprezentînd scena noului teatru de păpuși din orașul nostru, inaugurat la începutul lunii februarie. Teatrul se află instalat într-un bloc nou din centrul orașului, are mobilier adecvat, instalații speciale de scenă etc.

Cu prilejul inaugurării,

Teatrului de păpuși din Pitești i s-a acordat din partea Comitetului regional U.T.M o diplomă de onoare pentru contribuția adusă de colectivul său artistic la educarea tineretului din Regiunea Argeș

Adrian SIGLER,
regizor tehnic
la Teatrul de Stat din Pitești

PROGRAMUL DE RADIO

Varietațiuni opus 35 de Brahms, pe o temă de Paganini; Cvartetul nr. 4 în re major de Sostakovici.

Programul II 12.15: Muzică populară românească 12.35: „Schilte caucaziene” de Ippolitov-Ivanov; „Rapsodie suedeză” de Hugo Alfvén 13.15: „La hanul Anuței” — pagini din creația lui Mihail Sadoveanu 13.30: Muzică ușoară 14.10: Orchestre de mandoline 14.30: Concertul pentru pian și orchestră de Schumann — solist Van Cliburn 15.05: Din muzica popoarelor 15.30: Muzică ușoară 16.10: Cîntă Dan Iordăchescu 16.30: Muzică ușoară 17.00: Simfonia de cameră de Alfred Mendelssohn 17.30: Statul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Muzică din operele interpretată de soliști sovietici: Tatiana Șmlga, Georg Ots, Tatiana Sanina, Arthur Eisen, Vladimir Ivanovski 18.30: Cîntece de Vasile Popovici 18.45: Emisiune culturală 19.00: Cîntece de dragoste și jocuri populare românești 19.30: Lecția de limba franceză (avansați) 19.40: Fragmente din opera „Carmen” de Bizet, cu Rise Stevens, Jan Pearce, Licia Albanese, Robert Merrill 21.15: Muzică de dans 21.45: Din poezia universală 22.00: Poemul simfonice „Fîntînile Romei” de Ottorino Respighi; Uvertura „Faust” de Richard Strauss 22.30: Muzică de dans 23.10—24.00: Concert de noapte.

MĂRCURI 23 MARTIE Programul I 5.07: Piese orchestrale de estradă 5.30: Gimnastică 5.40: Cîntece și jocuri populare românești și ale minorităților naționale 6.07: Cîntece 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Muzică ușoară la acordon 6.45: Salut voios de pionieri 7.10: Prelucrări corale 7.30: Statul medicului;

Cauzele căderii părului 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii populare românești 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică distractivă 8.30: Muzică din opere 9.00: Simfonia I în mi bemol major de Rodion Seodrin — Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din Moscova, dirijor Nikolai Anosov 9.31: Muzică populară românească 10.00: Teatrul la microfon „Nota zero la purtare” de V. Stoensescu și O. Sava 11.46: Muzică instrumentală 12.00: Muzică ușoară 12.30: Opera „Blaise Clubotaru” de François André Danican Philidor 13.10: Sulta a II-a pentru orchestră pe teme din Muntenia de Dumitru Capolănu; Dans tătăr de Theodor Grigoriu 14.00: Concert de prînz 15.00: Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de Stat din Cluj 15.30: Selecțiuni din operele „Gasparone”, „Dubarry” și „Studentul cerșetor” de Millobeck 16.01: Muzică vocală 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică ușoară 17.10: Muzică populară românească 17.30: „Prietenii lui Do-Re-Mi” 18.00: Sulta nr. 2 în si minor de Johann Sebastian Bach 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Din cîntecele țărănimii noastre colectiviste 19.00: Jurnalul satelor 19.25: Introducere și variațiuni de Paganini pe o temă din opera „Molnara” de Rossini — violonistul Leonid Kogan 19.40: Romante 20.15: Ansambluri artistice ale sindicatelor din învățămînt din București, Satu-Mare, Ploiești, Sibiu 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Din viața de concert a Capitalei 21.15: Scriitorii la microfon; Demostene Botez 21.30: Muzică populară românească 22.25: Vals de Johann Strauss 22.32: Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu”,

dirijor George Georgescu (Festivalul „Săptămînile muzicale din Budapesta — 1962”); în program: Sulta din baletul „Nunța în Carpați” de Paul Constantinescu; Concertul pentru violoncel și orchestră de Haydn — solist Radu Aldulescu; Simfonia a VII-a în la major de Beethoven.

Programul II 12.15: Cvintetul pentru cvartet de coarde și clarinet de Anatol Vieru; Sulta pentru cvintet de suflători „Burghezul gentilom” de Frantisek Bartos 12.45: Din cîntecele și dansurile popoarelor 13.15: Radioreportaj 13.25: Concert de estradă 14.10: Fanfara 14.30: Duete din operele lui Cealkovski 15.00: Muzică ușoară 15.30: Simfonia nr. 8 în si minor „Neterminată” de Schubert 16.10: Melodii de estradă 16.30: Cîntece și jocuri populare românești 17.00: Fragmente din operele „Bocaccio” de Suppé și „Mam’zelle Nitouche” de Hervé 17.30: Statul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Muzică populară românească 18.35: Sonata nr. 3 în fa major pentru vioară și pian de Haendel 18.50: Microfolletoane 19.00: Muzică de estradă 19.30: Lecția de limba rusă (avansați) 19.40: „Istoria teatrului liric românesc” (12) — Opera „Oedip” de George Enescu 20.10: Muzică distractivă de compozitorii sovietici 20.30: Tribuna radio — Semnificația filozofică a teoriei relativității 20.40: Melodii populare din Moldova 21.15: Muzică ușoară 22.00: Ciclul „Pagini din muzica preclasică” — Muzică de cameră de compozitorul suedez Johan Helmich Roman 22.30: Muzică de dans 23.10 — 24.00: Concert de noapte.

JOI 24 MARTIE Programul I 5.07: Fanfara 5.30: Gimnastică 5.40: Cîntece 6.07: Muzică ușoară 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare românești 6.45: Salut voios de pionieri 7.10: Muzică de estradă 7.30: Statul medicului; Prevenirea arteriosclerozei 7.35: Anunțuri,

muzică 7.45: Piese instrumentale 8.00 Sumarul presei centrale 8.08: Muzic populară românească 8.30: Trio în re minor de Mendelssohn-Bartholdy — în terpretează Jascha Heifetz și vioară Gregor Platigorski violoncel și Arthur Rubinstein pian 9.00: Vreau să știu 9.25: Muzică ușoară 9.57: Muzică din operele lui Moniuszko 10.33: Cvartetul în do major de Radu Paladi 11.05 Muzică ușoară 11.29: „Uvertura rusă de Prokofiev — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Alexandru Gauk; Patru dansuri d Janacek — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii din Praga, dirijor Vacla Jiracek 12.00: Din folclorul popoarelor 12.25: Sonata pentru pian de Alexandru Hrisanide 12.45: Cîntece 13.10: Din opere retele lui Lehar 14.00: Melodii populare românești 14.30: Muzică ușoară 15.00 Muzică populară românească 15.30: Muzică de estradă 15.49: Sulta simfonic românească de Victor Gheorghiu; Rapsodie de Mircea Basarab 16.15: Voi bește Moscova! 16.45: Lieduri de Gric 17.10: „Tineretul lumii luptă pentru pace” — program de cîntece 17.36 Muzică din operele contemporane 18.00: Universitatea tehnică — ciclul chimie 18.15: Cîntă Felician Fărcașu și Ton Iordache 18.30: Lecția de limba francez (incepători) 18.40: Tineri interpreți d muzică ușoară 19.00: Jurnal de întrecere 19.15: Program muzical pentru tineri; în producție 19.50: Transmisunea cor cercului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijor Paavo Bergium (Finlanda). În program: Concertul brar denburgic nr. 3 de J.S. Bach; Concerti în re major pentru vioară și orchestră de Beethoven — solist Ion Voicu; Simfonia a VIII-a de Sostakovici. În pauză „Ca scriitorii noștri pe melegurile patriei” 22.55: Muzică de dans.

Programul II 12.15: Ansambluri vocale din opere 12.45: Muzică distractivă 13.15: Cronică literară — Alexandru

Frumosul... dar și utilul

Am citit în numărul /1963 al „Flacării” articolul „Frumosul și spațiul comercial”, care dezbate unele probleme interesante ale înfrunșării și modernizării rețelei noastre comerciale. E într-adevăr o plăcere să-ți aci cumpărăturile la „Unic”, a „Magazinul copiilor” sau nle noile unități comerciale în blocurile construite recent. Moderne și elegante sînt l cîteva unități alimentare în cartierul meu, pe care e-am vizitat deunăzi, în adrul unui raid-anchetă în reprimis de colectivul gazetei e strădă a organizației de ază de cartier nr. 1 „Alexanru Sahia” din Ralounul i Mai. Astfel, centrele de pline nr. 01 și 395 au mobilier nou, parte frumos. Dar gestiona-ele ne-au declarat că raftu-ele și sertarele nu sînt destul e încăpătoare și practice, ar teighelele sînt prea joase l, nefiind prevăzute cu apăra-eaze, unii cumpărătorii își azemă pe ele minile, își epun sacosele, servetele etc., eea ce nu e igienic. Iată de ce red că proiectanții de mo-illier comercial ar trebui să xperimenteze temeinic pro-otipurile înainte de produ-ția de serie, dînd atenție u numai frumosului, ci și tilului.

De asemenea, cred că pre-cuparea pentru frumosul tre-e extinsă și la unitățile ai vechi. Este inadmisibil spectul unității Aprozar nr. 02 din str. V. Lascăr nr. 33, carei ușă are geamul spart că din vara anului trecut initate „năpăstuită” de al-și de către filiala rațională „prozar și printr-o slabă pro-izionare). Sau ce părere are C.L.-pline, filiala „i Mai”, e spre modul cum se preocupă e gospodăria unor dîntre entrele sale? Nu voi pomeni eoomiile realizate la... ugraveli interioare sau robo-ele nereparate. Dar nu se oate trece peste nepăsarea u care se trăgănează de lțiva ani montarea instala-ele de încălzire în localul ntrului de pline nr. 395 în str. Al. Sahia nr. 54, deși nobilul posedă o astfel de istalație, iar documentația

se plimbă de la filială la sfat și retur, incompletă din vina filialei. E adevărat, acest centru are mobilier nou, frumos. Dar frumusețea sin-gură nu ține de căld.

Constanța CIOTOIU,
deputată rațională, vice-
președintă a comisiei
permanente comerciale a
Statului popular rațional
1 Mai, București

Cu hartă și busolă

Cîteva zeci de tineri din Mediaș au luat parte recent la un interesant concurs de orientare turistică desfășurat pe îndălțimile din apropierea orașului. Fotografia pe care

v-o trimis redd o fază din timpul concursului, cînd echipa feminină a Asociației sportive „Săndateana” traversează un anumit itinerar, folosind harta și busola. Formația respectivă s-a clasat printre primete.

Dan VINTILĂ,
tehnician, Mediaș

Planaria — o temă pentru scriitorii de anticipație

Mi s-a părut foarte interesantă publicarea (în nr. 5/1963 al revistei „Flacăra”) a articolului „Planaria îi uimește pe oamenii de știință”, care tratează despre experiențe biologice de un interes excepțional pentru înțelegerea ere-

dității. Într-o vreme ca a noastră, cînd progresele științifice și tehnice sînt succes într-un ritm foarte rapid, iar interesul pentru ele a devenit specific tuturor vîrstelor, e de dorit ca o publicație populară ca a dv. să le prezinte (poate chiar și mai consecvent decît pînă acum), punîndu-le la îndemîna publicului avid de cunoștințe.

Citind articolul amintit, mă gîndeam că înfăptuirile științifico-tehnice contemporane „concurează” în mod serios imaginația noastră, a scriitorilor care ne-am consacrat literaturii științifico-fantastice. Pe de altă parte, fiecare realizează de acest fel este o sugestie pentru a împinge fantezia și mai departe, chiar mult mai departe, desigur în direcțiile indicate de evoluția științei, dar dincolo de ceea ce este considerat la un moment dat „verosimil” și „realizabil”. Așa au procedat Jules Verne, H.G.Wells, Bellaeav, Ray Bradbury, Efre-mov.

Peripețiile viermelui Planaria îmi sugerează scrierea unei povestiri în care experiențe similare s-ar face asupra unor făpturi superioare. Iată de pildă o temă de acest fel: ajungînd pe un satelit al lui Saturn, o expediție astronomică terestră descoperă o navă cosmică dintr-un alt sistem solar, eșuată acolo cu milioane de ani în urmă. Documentele și instrumentele navei dezvăluie multe, dar faptele care au format echipajul, martorii cel mai prețioși, au murit demult, într-un groaznic accident care le-a petrificat trupurile. Experiențele de reanimare izbutesc să „reînvie” o singură mină, a cărei „memorie chimică” va ajunge să istorisească enigmaticele unei lumi îndepărtate. Prea multă fantezie? Dar cîte utopii de ieri n-au devenit azi realități banale?

Aceasta este o posibilitate — dar desigur că există și nenumărate altele. Am mai încercat cîndva să pornesc de la experiențe biologice extraordinare în povestirile mele, de pildă în „Oglinda răsturnată”, unde se presupune posibilitatea extinderii la oameni a partenogenezei (cuvînt prin care se înțelege o formă de reproducere prin

ouă nefecundate); pe această bază, un om are straniu prilej de a se întîlni cu... el însuși, mai precis cu un fel de „copie biologică” a sa, care-l învață multe.

I.M. ȘTEFAN,
scriitor

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă prin poștă: Evdochia Vasilevna Brașovskaia, învățătoare, satul Sîngerii Vechi, Ralou Lazo, R. S. S. Moldovenească, U.R.S.S.: literatură, cinema, ilustrate; Danovici Liiana, elevă, Huședoara, str. Dr. V. Babeș nr. 2; literatură, teatru, ilustrate; Elisabeta Urubaga, elevă, R. Vilcea, str. Anton Pann nr. 2; ilustrate; Doina Marian, Maria Deheleanu și Emilia Vodă, eleve la Școala de muzică, Timișoara, str. Ungureanu nr. 1; plastică, muzică, literatură, ilustrate; Tanși Pocraru, elevă, Școala veterinară, com. Gemeni, Ralou Calafat; literatură, sport, teatru, ilustrate; Mioara Dumitrescu, elevă, Ploiești, str. Izvoarele nr. 60; literatură, muzică, sport, vederi.

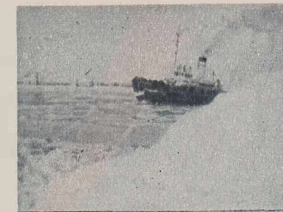
Pe scurt

C. LUPEA, Uugir. Dînd curs rugămintii dv., vă informăm că „Electrecord” va pune în vânzare, începînd din trimestrul II al acestui an, un disc mic (de 30 cm. 46 lei) cuprinzînd 19 melodii interpretate de cîntărețul italian de muzică ușoară Domenico Modugno. Alături de piesele „Selene”, „Café”, „L'uomo in frac”, „Marina”, „Io” și altele cunoscute publicului nostru din recitalul dat în Sala Palatului R.P.R., discul mai cuprinde și alte cîntece. Bineînțeles, Casa de discuri „Electrecord” dă curs sugestiilor primite de la ascultătorii în alcătuirea planului său editorial. Vă puteți deci comunica preferințele, scriind pe adresa: str. Luigi Cazzavilani nr. 14-16, București. Cataloagele de discuri non apărute se difuzează trimestrial prin magazinele unde se vînd discuri.

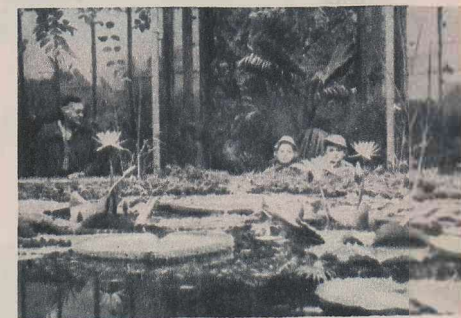
De la fotocorespondenți

În filatura Uzinelor textile din Mediaș. O muncitoare care lucrează simultan la patru părți de rîm. (V. Dan, funcționar-Mediaș)

S-a dezghetat Dunrea. (Măxim Gherastim, muncitor — Tulcea)

În sera Grădini botanice din Cluj. (Dr. Teodor Belteag — Cluj)

hilippide „Poezii” 13.25; Melodii populare românești 14.10; Cîntă Valentina Evko și Askold Besedin 14.30; Uvertura „Donna nr. 2” de Beethoven; Concertul nr. 1 în sol minor pentru vioară și chitară de Bruch — solist David Istrate 15.10; Muzică ușoară 15.30: Cîntă Leonard, Richard Tauber, Emmy Rose, Erna Sack, Marcel Witrich, Peter Anders, Colette Riedinger, Iulius Patzak, Tatiana Sanina, Nikolai Kuban și Ion Daolan 16.10; „Sub steagul partidului” — program de cîntece 16.30; Muzică populară din Banat 17.00; Muzică în opere 17.30; Sfatul medicului (reluare) 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Concertul pentru pian și orchestră de Sabin Drăgoi — solistă Maria Botino 18.45; Cîntă flauterașul Dumitru Șifra și acordeonistul George Șirbu 19.00; Piese corale clasice 19.30; Vrem ne cunoaștem 19.50; Muzică de dans 20.30; Noapte bună, copii! 20.40; Cîntecul și jocul popular în prelucrarea compozitorilor noștri 21.15; Muzică de dans 21.45; Părinți și copii 22.00; Melodii de agoste 22.30; Sonata în si minor de Beethoven — interpretează pianistul Valentin Boerghiu 23.10—24.00; Muzică din erezile „Cidul” și „Thals” de Massenet. **VINERI 23 MARTIE** Programul I 5.07: Melodii populare românești 5.30; Gimnastică 5.40; Valsuri 6.07; Muzică populară românească 6.20; Emisiunea pentru sate 6.30; Micile piese de estradă 6.45; Salut voios de pionieri! 7.10; Sfatul medicului 7.35; Anunțuri, muzică 7.45; Muzică ușoară la xilofon 8.00; Sumarul presei centrale 8.08; Muzică vocală 8.30; Rapsodia a II-a de Mircea Urlică; Rapsodia de Kokay Rezső 9.00; În cîntecul și dansurile popoarelor 9.30; Muzică de operă de compozitori mini 10.00; Corul Radioteleviziunii 10.30; Muzică distractivă 11.05; Nonet de Aladar Zoltan — interpretează Notul ceh 11.35; Muzică din operele

11.52; Reportaj 12.00; Cîntecul ale popoarelor inspirate din lupta pentru libertate 12.20; Jocuri populare românești și ale minorităților naționale 12.40; Concertul nr. 1 în si bemol major pentru vioară și orchestră de Mozart 13.10; Muzică de estradă 14.00; Concert de primă 15.00; Muzică din operele 15.20; Muzică ușoară 15.43; Lucrări de tinerii compozitori români Doru Popovici, Cornel Tăranu, Aurel Stroe 16.15; Vorbește Moscova! 16.45; Melodii populare din Muntenia 17.10; Cîntecul colhoznic 17.30; În slujba patriei 18.00; Universitatea tehnică — ciclul energetic 18.15; Cîntă Minodora Nemes 18.30; Lecția de limba engleză 18.40; Căntecul interpretat de Marlo Lanza 19.00; Jurnalul satelor 19.25; Concertul pentru vioară și orchestră de Menotti — solist Tossy Spivakovski 20.15; Cîntecul pe versurile poezilor noștri 20.30; Noapte bună, copii! 20.40; Muzică ușoară românească 21.15; Carnet plastic 21.30; Melodii populare românești 22.25; Muzică ușoară de Dunaevski 22.40; Fragmente din opera „Rigoletto” de Verdi — cu Joan Sutherland, Cornell Mac Neil, Renato Cloni. **Programul II 22.15:** Rapsodia a II-a în re major de George Enescu; Variațiuni pentru violoncel și orchestră pe o temă rocooco de Cealkovski — solist Milos Sadlo 12.47; Cîntecul și jocuri populare românești 13.15; Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) 13.25; Fragment din opera comică „Mătușa Aurora” de Bofeldieu 14.10; Fanfara minerilor din Lupeni 14.30; Melodii de estradă 15.00; Muzică populară românească 15.35; Actualitatea în țările socialiste 16.10; Muzică ușoară 16.30; Cîntecul pionieresc 16.45; Fragmente din opera „Nunta” de Tigranian 17.00; Program interpretat de elevii ai Școlii medii de muzică din Timișoara 17.30; Sfatul medicului (reluare) 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Ciclul „Mari dirijori”: Charles Münch — Baletul

„Daphnis și Cloe” de Ravel 19.00; Muzică ușoară 19.30; Teatru la microfon „Angelo, tiranul Padovei” după V. Hugo 21.19; Muzică instrumentală 21.45; „Simfonia domestică” de Richard Strauss — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Alexandr Gauk 22.30; Moment poetic: George Toprceanu 22.35; Muzică de dans 23.10 — 24.00; Concert de noapte. **SÎMBĂȚĂ 23 MARTIE** Programul I 5.07: Prelucrări corale 5.30; Gimnastică 5.40; Muzică populară românească 6.07; Muzică distractivă 6.20; Emisiunea pentru sate 6.30; Cîntecul din folclorul nou și jocuri populare românești 6.45; Salut voios de pionieri! 7.10; Dansuri de estradă 7.30; Sfatul medicului: Prevenirea tusei convulsive 7.35; Anunțuri, muzică 7.45; Cîntecul patriotice 8.00; Sumarul presei centrale 8.08; Muzică ușoară 8.30; Suita I din baletul „Păcală” de Viorel Dobos 9.00; Roza vînturilor 9.25; Muzică populară românească 10.00; Muzică de estradă 10.15; Cîntecul pentru cel mic 10.30; Simfonia nr. 104 în re major de Haydn 11.05; Scene din opere 11.35; Folclor din țări socialiste 12.00; Tineri interpreți români: pianistul Gabriel Amiraș 12.20; În săli și pe stadioane 12.30; Muzică ușoară românească 13.10; Suita din opera „Constanza și fortezza” de Johann Josef Fux; Patru intabulatori pentru luth de Valentinus Greff Bäckfack 14.00; Muzică ușoară 14.30; Melodii populare românești și ale minorităților naționale 15.00; Concert distractiv 15.45; Actualitatea literară 16.00; Muzică ușoară 16.15; Vorbește Moscova! 16.45; Orchestra de muzică populară „Flacăra Prahovei” din Ploiești 17.10; Fragmente din opera „Adrienne Lecouvreur” de Cilea — interpretează Renata Tebaldi, Mario del Monaco, Giulietta Simonato, Giulio Floravanti—Orchestra Academiei „Santa Cecilia” din Roma, dirijor Franco Capuana 17.50; Știința în slujba păcii 18.00; Piese instrumentale de mare

popularitate 18.20; Program muzical pentru frunțași în producție 19.00; Scriitori din țară 19.10; Cîntă Bärbel Wacholz și Armin Kempf 19.22; Muzică de dans 20.15; Cîntă Alexandru Grozuță 20.30; Muzică de dans 21.15; Din viața literară a Uniunii Sovietice 21.25; Melodii populare românești 22.25; Muzică de dans 23.02; Suita simfonică „Șeherezada” de Rimski-Korsakov. **Programul II 22.15:** Din cîntecul tineretului sovietic 12.35; Fragmente din opera „Frumoasa Elena” de Offenbach 13.15; Muzică populară românească 13.40; Orchestre de estradă din țări socialiste 14.10; Muzică vocală și instrumentală de compozitori români 14.30; Popuriuri și uverturi 15.05; Din muzica popoarelor 15.36; Suita de dansuri de compozitori anonimi din secolul al 17-lea; Concertul pentru violă și orchestră de coarde de Georg Philipp Telemann 16.10; Orchestra de mandoline a Uzinelor de tractoare din Brașov 16.30; Piese pentru pian de Chabrier, interpretate de Marcelle Meyer 17.00; Valsuri de concert 17.30; Însemnări de reporter 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Cîntă Evgheni Kibkalo 18.35; Suita a III-a de Ion Dumitrescu 19.00; Melodii populare românești 19.30; Pe teme internaționale 19.40; Muzică ușoară de Radu Serban 20.00; Muzică de dans 20.30; Noapte bună, copii! 20.40; Muzică populară românească 21.15; Muzică de dans 21.45; Agenda teatrală 22.00; Muzică de dans 22.37; Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf — Sonata nr. 32 opus 111 în do minor 23.10; Muzică de dans.

**În pagina 4:
PROGRAMUL
DE TELEVIZIUNE**

...Calități în fața cărora te inclini!...

Mașinile de
ARAGAZ

CARPAȚI I și II

corespunzătoare tuturor exigențelor. Construite din tablă emalată, cu trei ochiuri, cuptor cu geam și grătar. Modelul CARPAȚI II este prevăzut și cu un ceas avertizor.

Un produs al I. I. S. 1 SEPTEMBRIE — SATU-MARE

*...mâini
îngrijite...*

obțineți folosind
trusele de manichiură produse de
I. I. S. LUDOVIC MINSKY
Tg. Mureș